

Jegyzőkönyvi kivonat

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2015. április 30-án tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének 168/2015. (IV.30.) határozata

a 2014. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló átfogó beszámoló elfogadásáról

1. Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2014. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló beszámolót a mellékelt tartalommal elfogadja.
2. Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a beszámoló alapján megállapítja, hogy a városban végzett gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátása a jogszabályok szerint, megfelelő színvonalon történik.
3. Erről értesülnek
 1. Tiszaföldvár Város Polgármestere – Helyben,
 2. Tiszaföldvár Város Önkormányzatának Jegyzője – Helyben,
 3. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala (a Szervezési és Igazgatási Osztály útján)
 4. Polgármesteri Hivatal Szervezési és Igazgatási Osztálya – Helyben,
 5. Egyesített Szociális Intézmény Vezetője – Helyben
 6. A beszámolóban megjelölt intézmények vezetői

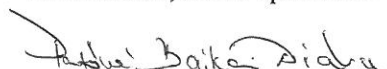
K.m.f.

Hegedűs István
polgármester sk.

Hajós Attiláné dr. Szlama Katalin
címzetes főjegyző sk.

A kivonat hitelélül:

Tiszaföldvár, 2015. április 30.

Patóné Bajkai Diána
jegyzőkönyvvezető

TISZAFÖLDVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK JEGYZŐJE
5430 TISZAFÖLDVÁR, BAJCSY-ZS. ÚT 2. PF.: 56
TEL.: 06 56 470-017 FAX: 06 56 470-001

BESZÁMOLÓ

TISZAFÖLDVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE A
2014. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI
FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL

2015. április

A beszámolót összeállította:

*Burka Istvánné
Gál Judit
Papp Ildikó
Szin Györgyné
Telek Margareta*

Várnai Zseni: GYERMEK

*Gyermek, nagyon kell szeretni Téged.
Mert végtelen a gyöngeséged.
Az ifjú sarjú ott künn a mezőn,
Szopós kicsiny bárány a legelőn,
Tátogó csőrű tollatlan madárka,
Nem olyan gyöngé, nem olyan árva.
Gyermek, nagyon kell szeretni Téged.*

*Ha nem étenélek, éhen is vesznél,
Ha nem karolnálak, váltig fekhetsél,
Ha nem fürkészném, mi bánt, mi fájhat,
Mikor kis ajkad sírásra lázad;
Ha szívem írt nem lenne rája,
Úgy, ami fáj, csak fájna, fájna...
Gyermek, nagyon kell szeretni Téged.*

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1
1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA	3
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA.....	4
2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.....	5
2.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása	6
2.3. Óvodáztatási támogatás.....	8
2.4. Rendkívüli települési támogatás.....	9
2.5. Helyi közlekedési támogatás.....	9
2.6. Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok	10
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	13
CSALÁDGONDOZÁS, KÜLÖNÖSEN A VÉDELEMBE VÉTELLEL KAPCSOLATOS TAPASZTALATOKRÓL:.....	17
4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMCHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAI, A MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA.....	25
4.1 Az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ - Észak Alföldi Régió Gyermekjogi képviselőjének tapasztalatai.....	25
5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN.....	26
5.1. A jelenlegi legsúlyosabb gyermekvédelmi, gyermekjóléti problémák Tiszaföldváron a jelzőrendszer tapasztalatai alapján	26
5.2. A problémák alapján meghatározott legfontosabb célok, eszközök azok megoldására és javaslatok a jövőre vonatkozóan	32
6. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA.....	35
6.1 Tiszaföldvár Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Konceptiója.....	35
6.2. Tapasztalatok a fiatalkori és gyermekkori bűnelkövetésről.....	37
6.3. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelői Szolgálatának 2013. évi tapasztalatai.....	42
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS, A CIVIL SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN.....	45
ÖSSZEFOGLALÁS.....	47

BEVEZETÉS

Napjainkban, egyre nagyobb problémát jelent, hogy sok kedvező gazdasági helyzetben lévő országban a gyerekek születési száma csökken, míg az átlagéletkor nő, ami a társadalom elöregedéséhez vezet hosszútávon, illetve népességcsökkenéshez. Fontossá válik a gyermekek védelme. Messze vagyunk már attól a nézettől, ahol a gyermeket „kis felnőttnek” tartották, akinek minél hamarabb fel kell nőnie, és ki kell venni a részét a munkából. A gyerekek szerepe napjainkra és napjainkban fontos kérdés lett. A társadalmak rájöttek arra, hogy védeni, óvni kell őket. Ennek fontos állomása volt a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény, amelyet New York-ban fogadott el az ENSZ közgyűlése 1989. november 20-án. A Magyar Köztársaság 1991. november 20-án hirdette ki az Egyezményt, az 1991. évi LXIV. törvénnyel. Az abban foglaltakat, illetve az Alkotmányban garantált jogokat építette be, bontotta ki a törvényhozás a gyerekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.). Ennek alapján az Egyezményben leírtak beépültek a magyar jogrendszerbe és ez lett az alapja a magyar gyermekvédelmi rendszer szabályozásának.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31. napjáig átfogó értékelést készít, melynek célja a hatósági munka, illetve a statisztikai adatok bemutatása mellett, a helyi viszonyok tükrében megvizsgálni, a lokálisan jelentkező problémákat, melyek megkövetelik, hogy azok kezeléséhez a legeredményesebb módszereket találjuk meg.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló – többször módosított – 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 170/A. §-a, illetve a 10. számú melléklete tartalmazza az átfogó értékelés tartalmi követelményeit, melyek a beszámoló elkészítésekor hatályos normaszöveg értelmében a következők:

- A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
- Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
- Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

- A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai, továbbá gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
- Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
- A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
- A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

A beszámoló a Gyer-ben meghatározott tartalmi követelmények szerint épül fel. A minél átfogóbb beszámoló elkészítése érdekében megkerestük a gyermekvédelmi jelző rendszer tagjait is. A beszámoló elkészítésében aktívan közreműködtek az alábbi intézmények, szervezetek vezetői, munkatársai:

- Városi Bölcsőde
- Vadárvácska Óvoda
- Belterületi Óvoda
- Homoki Óvoda
- Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola
- Kossuth Lajos Általános Iskola
- Homoki Általános Iskola
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon
- Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium
- Egyesített Szociális Intézmény Gyermekjóléti Szolgálata
- Szolnoki Rendőrkapitányság
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Igazságügyi Szolgálat - Pártfogó Felügyelő Szolgálat
- Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ - Gyermekjogi képviselő
- Városi Könyvtár
- Városi Művelődési Ház
- Védőnői Szolgálat
- Római Katolikus Plébánia Tiszaföldvár
- Tiszaföldvári Polgármesteri Hivatal

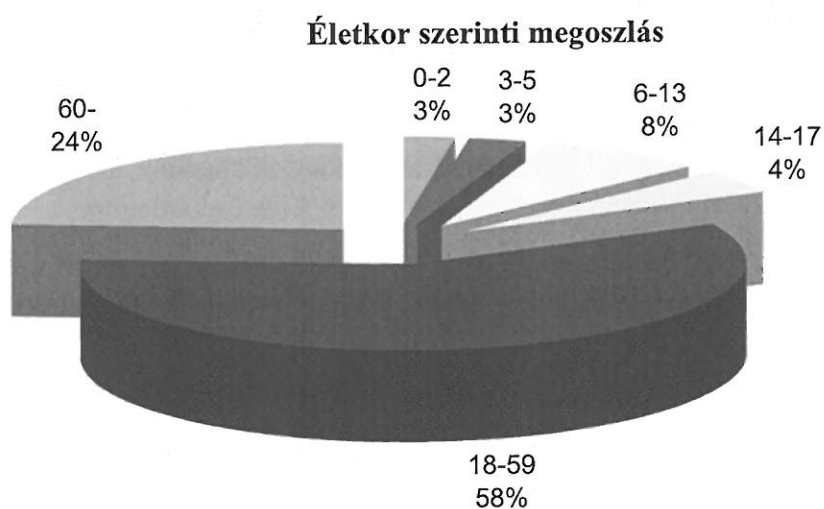
A 2014-es év adatain és tapasztalatain kívül a beszámoló felvázolja a korábbi és a várható tendenciákat, és megoldási alternatívákat is igyekszik felmutatni a felmerült problémák kezelésére.

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA

A hivatalos adatok szerint Tiszaföldvár állandó népességszáma a 2014. december 31-i állapotnak megfelelően: 11.254 fő. Ez az előző évekhez hasonlóan csökkenő tendenciát mutat. A 2013. évhez képest a település állandó lakosságának száma 154 fővel csökkent.

A település állandó népességszámának korcsoportos bontása az alábbiak szerint alakult:

életkor	férfi	nő	összesen
0 - 2	149	137	286
3 - 5	154	152	306
6 - 13	484	432	916
14 - 17	263	221	484
18 - 59	3408	3152	6560
60 -	1054	1648	2702
Összesen:	5512	5742	11254

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A Gyvt. határozza meg a gyermekek védelmének rendszerét, és egyidejűleg felhatalmazza a települési önkormányzatot a rendeletalkotásra, mely szabályozza az önkormányzat által pénzben és természetben biztosított gyermekvédelmi ellátások formáit, feltételeit, azok igénybevételének és érvényesítésének módját, szervezeti kereteit, az eljárási és jogosultsági szabályokat, valamint a személyes gondoskodást nyújtó alapellátásokat.

A Gyvt. szerinti pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- az óvodáztatási támogatás
- a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthonteremtési támogatás,
- a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- az otthont nyújtó ellátás,
- az utógondozói ellátás,
- a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásnak megállapítása,
- a védelembe vétel,
- a családbafogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- a nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése,
- megelőző pártfogás elrendelése.

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló 17/2013. (VIII.02.) önkormányzati rendeletében szabályozta a hatáskörébe tartozó pénzbeli és természetbeni ellátások valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátások részletes szabályait.

2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

2006. január 1-től került bevezetésre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, melyet a Gyvt. és Gyer. szabályoz.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult gyermekétkeztetés esetén normatív kedvezményekre, természetbeni támogatásra (Erzsébet-utalvány), valamint külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

Természetbeni támogatás (Erzsébet-utalvány) 2014. évi támogatási adatai		
Támogatás időpontja	Támogatásban részesülők száma	Támogatás összege
Augusztus	943 gyermek	5.469.400,-Ft
November	908 gyermek	5.266.400,-Ft

A kedvezményre való jogosultságot a gyermeket gondozó család egy főre jutó jövedelme, valamint vagyoni helyzete együttesen határozzák meg.

A jövedelemhatár

- családban élőkénél a mindenkori öregségi nyugdíjminimum 130%-a, mely 2014-ben 37.050,- forint,
- egyedülállóknál, tartós beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermekeknél, valamint nagykorúaknál 140%, mely 2014-ben 39.900,- forint volt. (2009. szeptember 1. óta nem változott)

A nagykorúvá vált fiatal esetén legfeljebb

- a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató 23. életévét még be nem töltött fiatal,
- felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanuló 25. életévét még be nem töltött fiatal részére amennyiben a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

Míg 2013. évben 532 család mintegy 1024 gyermeke részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, addig 2014. évben 490 család mintegy 887 gyermeke kapta meg a jogosultságot.

2013. évhez képest 2014-ban is többségben vannak az egy-, illetve kétgyermekes családok a három-, vagy többgyermekes családokhoz képest. Az egyedülálló szülők aránya 2013. év adataihoz képest csökkenést mutat, az 490 családból mintegy 115 családban neveli egyedül a szülő a gyermekét, gyermekeit.

Továbbra is a 7-14 éves korosztályból részesülnek a legtöbben kedvezményben. A nagykorú gyermekek száma növekedett, 54 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Ez meglepően magas a korábbi években tapasztalt 10-12 főhöz viszonyítva. Ez a korosztály, amely a legkevésbé tudja kihasználni a kedvezmény adta lehetőségeket, főleg ha felsőfokú oktatási intézmény hallgatója. A felvételinél továbbra is többletpontot jelent, ha a jelentkező középiskolai tanulmányai alatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült.

Az egy főre jutó családi jövedelem alapján sajnos még mindig drasztikusan magas azon családok száma, akiknél az egy főre jutó jövedelem

- a nyugdíjminimum felét - 14.250.- Ft - nem éri el (142 gyermek)
- a nyugdíjminimum fele és nyugdíjminimum között (14.250,- - 28.500,- forint közötti) intervallumba esik (558 gyermek).

A legtöbb család 2014. évben az önkormányzat által folyósított foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, illetve családi pótlékban és valamilyen gyermekgondozási támogatásban részesült csupán.

Az év folyamán összesen 19 alkalommal került elutasításra kérelem, melynek jellemző oka az egy főre jutó jövedelem volt. Elutasítás esetén a kérelmező minden esetben a határozatban tájékoztatást kapott arról, hogy jövedelmi viszonyaiban történt csökkenés esetén kérelmét újra benyújthatja.

Megállapítható, hogy a településen élő, gyermeket nevelő nehéz helyzetben lévő családoknál továbbra is rendkívül fontos támogatási forma a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény. Különösen kiemelt jelentősége van a rászoruló családok gyermekeinek ingyenes étkezésének biztosításában. Tekintettel arra, hogy az ellátás elsősorban természetbeni segítséget jelent a családok számára, az ellátó rendszeren belül elmondható, hogy ténylegesen betölti a szerepét.

Gyermekétkeztetés költségének 20104. évi települési adatai	
Osszes Költség	168.302.000,-Ft
Bevétel	35.265.000,-Ft
Támogatás	85.815.331,-Ft
Saját erő	47.221.669,-Ft

2.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

2013. szeptember 1. napjával a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2013. évi XXVII. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénybe (a továbbiakban: Gyvt.) illesztette a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalmát, annak érdekében, hogy a gyermek születésétől kezdődően egységes meghatározást alapul véve tudjon részt venni az egészségügyi, a köznevelési és a szociális, illetve gyermekvédelmi ágazatban.

Az újraszabályozással - mely 2014 évben folyamatosan érvényesült - a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet kompenzálására a korábbinál szélesebb körben nyílt lehetőség az életkor tekintetében (0-25 éves kor), a családba fogadó gyám által nevelt gyermekekre is kiterjedően, továbbá több ágazat számára használható módon.

Az új szemléletű szabályozás értelmében a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságon túl:

- a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) alacsony iskolai végzettsége,
- alacsony foglalkoztatottsága,
- az elégtelen lakáskörülmények, a szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben élés ténye.

Amennyiben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságon kívül a fentiekből egy további feltétel megléte megállapítható, az a hátrányos helyzet, ha két további feltétel megvalósul, az a halmozottan hátrányos helyzet fennállását jelenti.

A halmozottan hátrányos helyzet fennállását a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás önmagában is megalapozza.

A nevelésbe vett gyermek halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül külön megállapító határozat nélkül is, hiszen ebben az esetben nincs mit mérlegelnie a hatóságnak. Az utógondozói ellátásra jogosult, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt érdekében az ügyében eljáró gyámhatóság hivatalból állapítja meg a halmozottan hátrányos helyzet fennállását.

A hatóságnak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására irányuló eljárás keretében kell vizsgálnia, hogy a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet feltételei fennállnak-e, ugyanis a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása érdekében benyújtandó kérelem melléklete lett a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása iránt benyújtandó adatlap is.

A hatóság rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosító határozat meghozatalával egyidejűleg, azzal azonos időtartamra, de - az adatvédelmi szempontok miatt - külön döntésben állapítja meg a gyermek hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A 2013. szeptember 1. napja előtt hatályos jogszabályi előírások alapján hatósági eljárás lefolytatása nélkül került leigazolásra a nyilatkozat a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásáról. A fent ismertetett jogszabályi előírások alapján azonban egy összetett, hatósági eljárás végeredménye lett a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása, mely határozott időre 1 évre került megállapításra.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 161/Q. § (1) bekezdése alapján a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 95. § (3) bekezdése és a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja alapján a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók részére a 2013. augusztus 31-én hatályos rendelkezések szerint biztosított kedvezményeket, támogatásokat a 2013/2014. nevelési évben, tanévben változatlan feltételek mellett kellett nyújtani.

Akiknek tehát 2013. augusztus 31-ig a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet már megállapításra került, az a 2013/2014-es tanév végéig érvényes volt.

Amennyiben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság annak lejárta miatt ismételt megigénylésre került, abban az esetben azzal egyidejűleg a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának vizsgálatát is kérni kellett a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylőlapján. Amennyiben a kérelmező a jogszabályi feltételeknek megfelel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásáról külön-külön határozatban kell döntenie. A hátrányos, halmozottan hátrányos fennállásáról szóló határozat egy példányát jogszabályi előírás alapján minden esetben meg kell küldeni az intézmény részére.

A hatóság a hátrányos valamint halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számáról nyilvántartást vezet, valamint adatszolgáltatást nyújt.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2014. december 31-ei statisztikai állapotnak megfelelően

Hátrányos helyzetű gyermekek/ tanulók száma	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/ tanulók száma
119	189

2.3. Óvodáztatási támogatás

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermek személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Az óvoda nem csupán kiegészítő szerepet játszik az elsődleges szocializáció folyamatában. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves kölcsönös kapcsolatot alkotnak.

A jelenlegi szabályozás értelmében az óvodai nevelésben való részvétel szülői döntésen múlik mindaddig, ameddig a gyermek nem lép az ötödik életévébe. Ettől az évtől kezdődően ugyanis a szülőnek gyermekét be kell íratni az óvodába. Azoknál a gyermekeknél azonban, ahol a szülők alacsony iskolai végzettségűek, munkanélküliek, illetve olyan lakáskörülmények között élnek, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek, indokolt, hogy a gyermek lehetőség szerint már három éves korában óvodába járjon. A törvény támogatási rendszerrel ösztönzi a szülőket arra, hogy gyermeküket minél korábbi életkorban beírassák az óvodába.

Az óvodáztatási támogatás 2009. január 1. napjától kérhető, melynek szabályait a Gyvt.-ben és a Gyer.-ben fektették le.

Jelenlegi szabályozás szerint a települési önkormányzat jegyzője annak a szülőnek vagy családba fogadó gyámnak állapít meg óvodáztatási támogatást:

- akinek gyermeke, gyámoltja halmozottan hátrányos helyzetű (szülők, vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettségű, munkanélküli, elégtelen lakókörnyezetben, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek).
- aki gyermekét legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt, és a gyermek a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül rendszeresen jár óvodába,
- aki gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járásáról, azaz gyermeke napi 6 óránál többet tartózkodik az óvodában és az igazolt és igazolatlan hiányzásának száma nem éri el a munkanapokra eső óvodai nevelési napok számának 25%-át.

A támogatási formát érintő változás, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből 2015. szeptember 1-vel hatályon kívül helyezésre kerülnek az óvodáztatási támogatásra vonatkozó szabályok a kötelező óvodába járás 3 éves kortól történő bevezetésével egyidejűleg. A változások értelmében óvodáztatási támogatás megállapítása iránti kérelem 2015. június 4-ét követően nem nyújtható be. Az utolsó folyósításra 2015. júniusában kerül sor. A 2015. június 5-ét megelőzően megállapított óvodáztatási támogatásra való jogosultságot 2015. október 31-ével meg kell szüntetni. Az ellátás helyébe új támogatás nem lép.

2014. évben támogatást kérők száma 17 fő volt. óvodáztatási támogatásban 36 gyermek részesült.

Első alkalommal támogatás 6 esetben került kifizetésre. Elutasításra került 3 kérelem, a hiányszások 25 %-os mértékének meghaladása miatt.

2.4. Rendkívüli települési támogatás

A rendkívüli települési támogatás nagykorú részére eseti jelleggel adható pénzbeli támogatás, amely kérelemre és hivatalból is megállapítható, feltéve, hogy a kérelmező családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140 %-át.

A támogatás keretében kiemelten szerepelnek azon alkalmanként jelentkező nem várt többletkiadást eredményező okok, melyek kiskorú gyermekek ellátáshoz, neveléshez kapcsolódóan jelentkezhetnek, Ezek különösen:

- válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása érdekében,
- iskoláztatás biztosítása érdekében,
- gyermek fogadásának előkészítéséhez,
- nevelésbe vett gyermek családjába való kapcsolattartáshoz,
- a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások,
- gyermek hátrányos helyzete,
- gyermek részére gyógyászati segédeszköz vásárlása.

Ezen okok bármelyikének felmerülése esetén, indokolt esetben az Egyesített Szociális Intézmény Családsegítő szolgálatának közreműködésével, a rendkívüli települési támogatás iránti kérelem, soron kívül kiemelt figyelemmel kerül elbírálásra.

2.5. Helyi közlekedési támogatás

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló 17/2013. (VIII. 02.) önkormányzati rendelete értelmében a települési önkormányzat a rendeletben meghatározott feltételek szerint helyi közlekedési támogatást állapíthat meg annak a személynek, aki a településen működő oktatási intézmények nappali tagozatán tanulói jogviszonnyal, valamint a városban bejelentett lakcímmel rendelkezik.

A jogosultság egy tanévre, de legfeljebb a helyi közlekedési szolgáltatás működésének időtartamára állapítható meg.

A helyi közlekedési támogatás kedvezményes bérlet formájában kerül megállapításra, melynek összege 950,- Ft/fő/hó. 2014. évben havonta átlagosan 397 személy részére került megállapításra a helyi közlekedési támogatás.

2.6. Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is - munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat az általa fenntartott óvodákban és a közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben, egyéb állami fenntartású intézményben a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Az állami intézményfenntartó központ által fenntartott kollégiumban a települési önkormányzatnak a fent felsorolt étkezéseken kívül további étkezést is biztosítani kell.

Az önkormányzat a gyermekétkeztetést a köznevelési intézmények, illetve a bölcsőde útján biztosítja, az önkormányzat az Elamen Kereskedelmi és Vendéglátó Zrt. közreműködésével gyermekek étkeztetését.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK) fenntartásában működő Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon (továbbiakban: Révay György intézmény) (5461 Homok, Beniczky Géza út 5.) 2013. szeptember 1-től törvényi kötelezettségünknek eleget téve a gyermekétkeztetést az önkormányzat biztosítja. A KLIK-kel kötött megállapodás alapján a Révay György intézmény vállalta, hogy a saját konyháján keresztül, az önkormányzat megrendelésére a gyermekétkeztetési feladatokat ellátja.

Intézményi tapasztalatok:

A Városi Bölcsődében törekszenek arra, hogy minél egészségesebb módon étkezzenek a gyermekek a bölcsődében, és megkapják mindazokat a tápanyagokat, melyek életkoruknak a legmegfelelőbb. Ennek érdekében az Elamen ZRT-vel, - mint szolgáltatóval- rendszeres és együttműködő a kapcsolatuk.

Óvodai tapasztalatok szerint általános probléma, hogy az életszínvonal romlása miatt egyre több óvoda csak az intézményben jut meg megfelelő mennyiségű tápláló ételhez. Az ingyenesen étkező gyerekek nagyon gyakran érkeznek éhesen az óvodába, több esetben észre vehető, hogy a vacsora is kimarad az étkezések közül. A térítési díjak fizetése általában rendszeres, a hátralékok keletkezésének jellemző okai, hogy a szülők nem igazolják időben a gyermek kedvezményes étkezésre való jogosultságát. A felhalmozódott hátralékok kifizetése pedig rendszeresen akadályokba ütközik a szülők fizető képtelensége miatt.

Az **általános iskolákban** általánosságban elmondható, hogy az étkező gyermekek létszámában emelkedés tapasztalható az előző évekhez viszonyítva. Ennek okai, hogy a rászoruló jogosultak köréből egyre többen igénylik az ingyenes étkezési lehetőséget, valamint a szülők megnyugtatónak érzik, hogy gyermekük biztonságos és kultúrált körülmények között étkezhet, valamint a köznevelési törvény hatályos rendelkezései miatt is, amely szerint az iskoláknak kötelező foglalkozásokat biztosítani 16 óráig, így többen veszik igénybe a napközis foglalkozásokat és az étkezést is. Azon tanulók akik étkezést igényelnek általában napközis ellátásban is részesülnek. A napköziben teljes étkezési ellátást kapnak a gyerekek (tízórai, ebéd, uzsonna), a 100 %-os térítési díjat fizetők azonban általában csak az ebédet igénylik.

A **középiskolai étkeztetés** esetében az általános iskolákkal ellentétben megfigyelhető, hogy az étkezést igénybe vevő tanulók száma évről évre kevesebb. Ez a csökkenés még inkább érzékelhető, ha az étkező tanulók számának elemzése során az ebédelős (napi egyszeri étkező) diákok számát határozzuk meg, amely 64 fő. A tiszaöldvári étkezők száma éves átlagban a 15 főt alig haladta meg. A menza igénybevételének lehetősége adott minden diák számára. Az étkezési szüneteket úgy alakítják, hogy az egy diák esetében se ütközzön tanórával, vagy egyéb foglalkozással. A tanulók mindezek ellenére a menzát egyre kevésbé igénylik, többnyire otthonról hozott ételt, vagy vásárolt szendvicset, péksüteményt fogyasztanak. Étkezési szokásaik ennek következtében kevésbé felelnek meg a korosztályuk számára megfogalmazott egészséges táplálkozásnak.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthonban az étkeztetést a KLIK-kel kötött megállapodás alapján, az intézményben működő főzőkonyha biztosítja. A szakiskolában megtermelt zöldséget-gyümölcsöt, a tenyésztett sertéseket, tehéntejet felhasználja a konyha. A nyári időszakban a termésekből befőttek, savanyúságok és lekvárok készülnek, amit a későbbiekben felhasználnak. Az étkezők száma csökkenő tendenciát mutat, a két félévben átlagosan étkezők létszáma alapján 8 fővel esett vissza az étkezést igénybevevők száma, mely főként a tanulói létszám változásából adódott. Ebben az intézményben is tapasztalható, hogy a szülők nem igazolják időben a gyermek kedvezményes étkezésre való jogosultságát. A diákok nagy része hátrányos helyzetű, rossz családi körülmények között él. Sok gyermek csak az iskolában étkezik. Hétfvégéről vagy hosszabb szünetről lesóványodva, éhesen térnek vissza az iskolába.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért térítési díjat kell fizetni. A gyermekek napközbeni ellátása intézmény térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyagköltségének egy ellátottra jutó összege. Mivel két szolgáltató látja a településen a gyermekétkeztetésével kapcsolatos feladatokat, így külön-külön szolgáltatóként került meghatározásra az étkezésért fizetendő térítési díj az eltérő működési költségek miatt.

A személyi térítési díjat az intézményvezető a nyersanyagköltség napi összeg általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezési napok számának szorzatával állapítja meg. A személyi térítési díjat azonban a Gyvt.-ben meghatározott normatív kedvezmények figyelembe vételével kell meghatározni. Gyermekétkeztetés esetében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek után az intézményi térítési díj 100%-a normatív kedvezmény. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és a

fentiekben fel nem sorolt oktatási intézményben nappali rendszerű oktatási intézményben tanuló, a tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermek után és a három- vagy többgyermekes családoknál az intézményi térítési díj 50%-a a normatív kedvezmény. 2015. július 1. napjától a fentiekben túl azon nevelésbe vett gyermek után, aki bölcsődés, óvodás vagy tanulói jogviszonyban áll és nappali rendszerű iskolai oktatásban vesz részt, valamint azon utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt után, aki tanulói jogviszonyban áll és nappali rendszerű iskolai oktatásban vesz részt, az intézményi térítési díj 100%-a a normatív kedvezmény.

A 2014. évben az önkormányzatunk által fenntartott intézményekben kedvezményes étkeztetésben részesülők statisztikai átlagléttszáma:

ÉTKEZTETÉST BIZTOSÍTÓ INTÉZMÉNY	ÉTKEZŐ GYERMEK EK (FŐ)	INGYENES ÉTKEZTETÉ SBEN RÉSZESÜLT (FŐ)	50 %-OS TÉRÍTÉST FIZETETT (FŐ)	100 %-OS TÉRÍTÉS T FIZETET T (FŐ)
Városi Bölcsőde	19	4	2	13
Belterületi Óvoda	91	56	12	23
Homoki Óvoda	136	89	9	38
Vadárvácska Óvoda	198	75	20	103
Óvodák összesen:	425	220	41	164
Homoki Általános Iskola	81	67	3	11
Kossuth Lajos Általános Iskola	236	163	21	52
Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola	178	96	34	48
Általános iskolák összesen:	495	326	58	111
Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium	108	0	76	32
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és gyermekotthon	164	46	56	62
Összesen:	1211	596	233	382

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

Tiszaföldvár Város Önkormányzata az Egyesített Szociális Intézmény Gyermekjóléti Szolgálatának (a továbbiakban: Szolgálat) működésével biztosítja a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátást nyújtó gyermekjóléti szolgáltatást.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális, személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését. Feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyhelyzet megszüntetése, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezésének segítése.

A Gyermekjóléti Szolgálat egyik fontos feladata ennek megfelelően a prevenció, illetve az, hogy szolgáltatásai mindenki számára elérhetővé váljanak, mindaddig, amíg valamely feladatot nem lehet csak a hatóság bevonásával ellátni. Fontos az információnyújtás a gyermeki jogokról, a gyermek megfelelő fejlődését elősegítő anyagi támogatásokról és szolgáltatásokról, illetve azok hozzáférhetőségéről. Amennyiben a tájékoztatás nem elegendő, hozzá kell juttatni a gyermeket, illetve a szülőt a számára szükséges segítséghez. A szolgáltatás biztosítása során a hangsúly a veszélyes tényezők csökkentésén és a család erősségeire való alapozáson, a családi egység megőrzésén van.

A bevezetésben említettek szerint a fő feladat a gyermekek veszélyeztetésének megelőzése, illetve megszüntetése. A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján a veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A veszélyeztetettség megelőzésének szerves része a Szolgálat által működtetett észlelő – és jelzőrendszer, valamint segítségül szolgál még, a nem állami szervek bevonása is.

A jelzőrendszer tagjai:

- A közoktatási intézmények nevelési oktatási intézmények (óvodák, iskolák), a pedagógiai szakszolgálat,
- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen házi - és gyermekorvosok, a védőnői szolgálatok,
- a rendőrség,
- a gyámhivatal,
- a Polgármesteri Hivatal illetékes ügyintézői.
- állampolgárok.
- személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így a családsegítő szolgálatok és egyéb gyermekjóléti Szolgálatok,
- társadalmi szervezet, egyház, alapítvány,
- átmeneti gondozást biztosítók,
- bíróság, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat,
- áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- munkaügyi hatóság.

Ezen szervek, személyek segítségével és információnyújtása elengedhetetlen a veszélyeztetettség megelőzésben.

Az alábbi táblázat adatai mutatják meg a 2013–2014-es évben a Szolgálathoz eljutott jelzések számát.

Jelzőrendszer által küldött jelzések száma:		
Megnevezés	2013-ban	2014-ben
Védőnői jelzés	20	19
Szem. gond. nyújtó szoc. szolg.	21	21
Közoktatási intézmény	124	121
Rendőrség	20	13
Ügyészség, bíróság	6	2
Pártfogói felügyelői szolgálat	12	12
Állampolgár	20	52
Önkormányzat, gyámhatóság	93	100
Összesen:	316	340

A 2014-es évben a táblázatban szereplő jelzéseken kívül 1 alkalommal egészségügyi szolgáltatótól, 4 alkalommal átmeneti gondozást biztosító szociális szolgáltatótól (családok átmeneti otthona) 3 esetben társadalmi szervezettől, továbbá 1 alkalommal áldozatsegítő szolgáltatótól érkezett jelzés.

A jelzőrendszer tagjaival kapcsolattartásuk folyamatos, a telefonon történő megbeszéléseket is figyelembe véve 2014-ban 547 alkalommal egyeztettek. A 2014-es évben egyre súlyosabb esetekről érkezik jelzés a szolgálathoz.

A hatékony együttműködés keretein belül, szakmaközi megbeszélésre került sor négy alkalommal az oktatási – nevelési intézmények esetében és egy alkalommal a Polgármesteri Hivatal Igazgatási Osztályával.

A Gyermekjóléti Szolgálat fogadja a gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzéseket, majd a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, illetve a család szükségletéhez igazodó intézkedéseket tesz.

Tapasztalataik szerint mint már azt a 2013-as évben is jelezték, sajnos 2014-ben is gyakran előfordult, hogy a jelzőrendszer tagjai már csak nagyon súlyos, akut probléma esetén jeleztek. A szülővel való jó kapcsolat megőrzésének érdekében és az esetleges radikális gyermekvédelmi intézkedés meglépésétől való félelem miatt (gyermek családból történő kiemelés) a gyermek észlelt veszélyeztetettségéről nem küldenek jelzést időben, illetve több jelzőrendszeri tag számára az írásban történő jelzés nehézséget okoz.

Az elmúlt esztendőben a lakossági jelzések száma emelkedett meg ugrásszerűen. Az ilyen bejelentéseket mindig nagyon óvatosan kell kezelni, ugyanis soha nem lehetünk abban biztosak, hogy pusztán egy rosszindulatú jelzésről van e szó, vagy valóban egy segíteni akaró,

jószándékú bejelentővel állunk szemben. A családgondozók több oldalról járják körül a bejelentéseket, mielőtt az együttműködés fenntartásáról vagy lezárásáról döntenének. Ilyen esetekben a bejelentett családot körülvevő egyéb szakemberek (pl.: iskola, óvoda) véleménye is nagyon fontos. Az, hogy ők mit értékelnek problémának, mennyire tartják azt súlyosnak és a leglényegesebb, hogy fel merik-e vállalni a családdal való esetleges konfrontálódást. Sokszor kell szembesülni a gondozási munka illetve a veszélyeztetettség feltérképezése során, hogy a jelzőrendszeri tagok nem merik felvállalni a család előtt a tapasztalt és kifogásolt problémákat, féltvén ezzel a későbbi jó kapcsolatukat. Sokszor úgy várnak változást, hogy felelősséget nem vállalnak.

A Gyermekjóléti Szolgálat 2014. március 26-án megtartott jelzőrendszeri értekezleten értékelte az észlelő - és jelzőrendszer éves működését az alábbi témakörben: „A családon belüli erőszak”

A gyermekvédelmi tevékenység éves értékelésén túl meghívott vendégeik színvonalas előadásokat tartottak, melyet a maguk szakterületének megfelelő módon közelítették meg, így:

- a Szolnoki Rendőrkapitányság Tiszaföldvári Rendőrőrsének képviselőjében Sűrű Dezső őrsparancsnok tartott előadást,
- a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthonának vezetője, Sinkáné Bártfai Katalin számolt be működésükről.

A JNSZ Megyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatal, Járási Gyámhivatalának felkérésére az elmúlt év során jelentős mennyiségű környezettanulmányt készítettek a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozói a családba fogadásokat megelőzően, illetve a családba fogadások éves felülvizsgálatának alkalmával. Ezt a feladatot 2013 óta végzik. A családok otthonában történő felkeresése időben és adminisztrációs vonatkozásban plusz terhet ró a családgondozókra.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása érdekében Tiszaföldvár Város Polgármesteri Hivatalának munkatársával közös környezet tanulmányok elvégzésére került sor.

Iskoláztatási támogatás felfüggesztésével járó feladatok:

Itt szeretnénk említést tenni, hogy a Gyermekjóléti Szolgálat fontos feladata között szerepel, hogy közvetíti az oktatási intézmények elvárásait, értékeit, normáit a család felé és viszont. Az iskolai mulasztások ügyében a családgondozó megpróbálja tudatosítani a gyermekben és a szülőben a tanulás fontosságát, illetve tájékoztatja a tankötelezettség elmulasztásának következményeire.

Az igazolatlanul mulasztó gyermekekkel a családgondozók rendszeresen kapcsolatot tartottak, őket többségében alapellátás keretein belül gondozzák. Tapasztalataik szerint az igazolatlan hiányzások hátterében is a család működési zavara, vagy nevelési problémák állnak. A szakképzésben tanuló középiskolás fiatalok esetében további nehézséget jelent, hogy a településünkön nincs szakképző intézmény. A fiatalnak korán el kell indulnia otthonról. Sok esetben a szülők munkanélküliek, a fiataaltól pedig azt a rendszerességet várják el amire a családjában nem lát mintát.

2012. 09.03-val az igazolatlan hiányzások következményeire vonatkozó törvényi szabályozás módosult. Ennek értelmében azon gyermek, aki 50 órát meghaladóan igazolatlanul távol maradt az oktatási intézménytől, az utána folyósított iskoláztatási támogatás folyósítása életkortól függetlenül szüneteltetésére került, mely összeget a korábbiakkal ellentétben az érintett családok már természetbeli formában sem kapták meg.

A fiatalok már csak 16 éves korukig tankötelesek. (Általános iskolás tanulmányokat folytató gyermek vonatkozásában is ez érvényes, ebben az esetben az iskola igazgatójának döntése, hogy a gyermek tanulmányait korábbi intézményében befejezheti-e.)

A 30 órát meghaladó igazolatlan hiányzások során a 16 évet be nem töltött gyermekek esetében a Járási Gyámhivatal védelembe vételi eljárást indít, melynek során 15 napos visszajelzési határidővel felkéri a Gyermekjóléti Szolgálatot az érintett gyermek veszélyeztetettségének vizsgálatára és a védelembe vétel szükségességének mérlegelésére.

Sajnos megfigyelhető, hogy többnyire ugyanazokkal a gyermekekkel kerülnek kapcsolatba igazolatlan hiányzásaik miatt. Azok a gyermekek akikkel általános iskolában is iskola kerületi gondok voltak, évekkel később szintén visszakerülnek a rendszerbe.

Tapasztalataink szerint elmondható, hogy addig amíg a gyermek a Gyermekjóléti Szolgálat gondozása alatt áll, több kevesebb sikert el lehet érni az iskolába járás rendszerességének vonatkozásában, azonban az együttműködés lezárását követően a szülők nem tudják hosszú távú elvárásaként a napi szintű rendszeres iskolába járást közvetíteni, s ez már tartósan nem is tud működni.

A súlyos beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő gyermekek számára csak a magántanulói státusz az egyedüli megoldás, mivel az iskolák nem rendelkeznek megfelelő kapacitással az ő foglalkoztatásukra, az ő számukra nincs megfelelő iskolatípus. A nemzeti köznevelésről szóló törvényben szerepelnek a speciális programok, melyek gyakorlati megvalósítása azonban még várat magára.

A magántanulói státusz többnyire nem a gyermek érdekét szolgálja, mert a megnövekedett szabadidő következtében a gyermek közösségbe való beilleszkedése és kötelességtudata sérül. A szülők sem tudják gyermekeik felügyeletét, a velük való foglalkozást életkoruknak megfelelően biztosítani, ennek következtében az egyébként is devianciára hajló gyermekek kriminalizálódhatnak.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magántanulói státuszban történő oktatása során tanulmányaik sikeres befejezésére nem számíthatunk. Az okok egyrészt a kevés korrepetálói óraszám, és az alulszocializált családi miliőben rejlenek. Ezen gyermekek nappali rendszerű iskolai oktatásba való visszaintegrálása aggályos.

A 2013-14-es tanév kezdetétől a az iskoláknak csak a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében kell megkeresniük a gyermekjóléti szolgálatot vélemény kérés céljából, így a magántanulóvá vált kiskorúak egy részéről nincs tudomása szolgálatnak.

Ezzel párhuzamosan azonban figyelembe kell venni azokat a gyermekeket, akik a deviáns magatartású gyerekek osztálytársai, s nap mint nap elszenvedői az ő viselkedésüknek. Több esetben az iskolák az ő jogaikra és érdekképviseletére hivatkozva kérték a magántanulói státusz megállapítását.

A gyermekjóléti szolgálat a szervezés és szolgáltatás mellett családgondozást végez.

A családgondozás történhet :

- önkéntes megkeresésre,
- jelzőrendszer által delegált személlyel,
- együttműködésre kötelezés során:
 - védelemben vétel esetében
 - szakellátásban lévő gyermekek családjával.

A különböző kapcsolati alapokról elinduló családgondozás módszereiben és menetében más és más, de tartalmát tekintve azonos.

A Szolgálat a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében korrekációs tevékenységet folytat:

- családgondozás, a gyermek problémáinak rendezése, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása,
- családi konfliktusok megoldásának elősegítése, így különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- egészségügyi és szociális ellátás, valamint a hatósági beavatkozás kezdeményezése,
- javaslat készítése a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

A szolgáltatásban részesülő számára az együttműködés során a családgondozó egyéni esetkezelést, életvezetési-, gyermeknevelési tanácsadást nyújt, szociális támogatási lehetőségekről információt közvetít, átirányít egyéb szolgáltatásba (egészségügy, oktatás, stb.), valamint segíti a hivatalos ügyek intézését.

Családgondozás, különösen a védelemben vétellel kapcsolatos tapasztalatokról:

A segítségnyújtás elsődleges módját az alapellátásban történő családgondozás jelenti. A családgondozás mindenkor a segítő kapcsolatra és a kölcsönös együttműködésre épül.

A család gondozásának filozófiája, hogy a gyermek jólétét akkor szolgáljuk legjobban, ha megerősítjük a családot, mint egészet.

A család segítése, gondozása tervezett tevékenység. A családgondozás hosszú folyamat, nem egy személy, tünet vagy probléma megoldását célozza, hanem egy komplex tevékenység, mely a család problémamegoldásának javítását szolgálja. A tevékenység maga széles körű, de a megoldásban az ún. "kis lépések" elve érvényesül. Csak olyan ütemben történik a haladás, ahogy a család képes a változások befogadására.

Együttműködésünk alapja a család, az egyén értékrendje, amely ha különböző mértékben is, de ütközik a családgondozó által képviselt értékekkel, normákkal, ezért kezdetben csak olyan feladatokat tűzünk ki, amely az ügyfél számára is fontosak. Olyan normákat próbálunk közvetíteni feléjük, melyekkel ők maguk is tudnak azonosulni, így felhasználható saját motiváltságuk.

A védelemben vétel javaslatára, magára a védelemben vételre akkor kerül sor, ha a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem lehet: a gyermek körül a problémák tovább súlyosbodnak, veszélyeztetettsége fennáll, a szülő és/vagy gyermek nem együttműködő.

Kiemelten súlyos problémák, illetve ezek együttes fennállása, amelynek kapcsán szükségessé vált a 2014. évben a védelembé vétel vagy annak fenntartása:

- alacsony jövedelmi viszonyok, megoldatlan lakáshelyzet,
- életviteli problémák (pénzbeosztási-és gazdálkodási problémák, adósság, szenvedélybetegség- kiemelten az alkohol, lumpen életmód, feltételezhető a drog, ill. egyéb tudat módosító szerek használata),
- gyermek elhanyagolása (fizikai és érzelmi), felügyelet nélküliség.
- családon belüli konfliktusok, bántalmazás (védelembé vétel 3 család 6 gyermek esetében), felmerült szexuális abúzus gyanú (3 család 4 gyermek),
- elvált, vagy különváltan élő szülők, gyermekekkel való kapcsolattartás miatti konfliktusok
- neurotikus, pszichés megbetegedések,
- iskolai teljesítménykudarc, gyermek magatartásproblémája, beilleszkedési zavarok, nagy arányú igazolt és igazolatlan hiányzások.
- szülők, törvényes képviselők előzetes letartóztatása, vagy egyéb akadályoztatása okán több gyermek családba fogadásban működött közre szolgálatunk a gyámhivatal felkérésére
- legális és illegális szerek használata a 14-18 éves fiatalok és a fiatal szülők körében. jelentős probléma az, hogy ha a szülők segítséget kérnek droghasználó gyermekek érdekében, a segítségnyújtás azért nem tud megvalósulni, mivel a gyermek önkéntes együttműködése hiányzik.

A védelembé vétel továbbra is meglévő hatósági intézkedés, melyet évente egy alkalommal – szükség szerint soron kívül bármikor – felülvizsgál a Járási Gyámhivatal. A felülvizsgálat során kimondott eredménytelenség esetén a Járási Gyámhivatal más gyermekvédelmi intézkedést kezdeményezhet.

2014 –ben szabálysértést és bűncselekményt elkövetett gyermekekről a rendőrségtől két gyermek esetében érkezett több jelzés. Pártfogó Felügyelő Szolgálatától több gyermekkel kapcsolatban adatszolgáltatásra történő felkérést kaptak.

A Szolgálat Gondozási eseteinek alakulását a következő táblázat mutatja:

Gondozási esetek alakulása	2013-ban	2014-ben
Családgondozás keretein belül történő gondozás	104	86
Alapellátásban történő gondozás:	169	155
Védelembé vétel:	37	43
Nevelésben lévő:	45 +1 utógondoz ott	38+1 utógondoz ott
A gondozásban lévő gyermekek száma összesen:	356	323

2013-ban 222 család 356 gyermekével volt kapcsolatuk, majd 2014-ben 179 család 323 gyermekével dolgoztak. A csökkenés oka sajnos nem a problémák számának leredukálódása, hanem a jelzett problémák fajsúlyának és összetett terheltségének növekedése, mely magát a gondozási időszakot is megnöveli. A családgondozók mindent megtesznek annak érdekében, hogy minél több veszélyeztetett gyermeket kutassanak fel. Természetesen minden jelzés kapcsán felelősségteljesen, a szakma szabályainak megfelelően járnak el, igyekeznek ezen

felül megtalálni a segítségre szoruló gyermekeket, de leterheltségük mellett ez nem tud olyan ütemben zajlani, mint arra szükség lenne.

Súlyosságát tekintve, halmozott problémákkal találták a családgondozók magukat szembe, illetve olyan esetekkel, melyek a településen ez idáig nem fordultak rendszeresen elő. A gyermekjóléti alapellátásnak eszközrendszere ezek kezelésére nem nagyon van. Konkrétan a megromlott párkapcsolatok következtében széteső családok esetében a szülők mentális állapotára a túlfűtöttség, indulatok, az egymás hibáztatásának olyan foka jellemző, mely a gyermek érzelmi, fizikai biztonságát veszélyezteti.

A Gyermekjóléti Szolgálat éves ügyfélforgalma 2014-ben 3670 fő.

A feladatot ellátó családgondozók száma változatlanul 3 fő.

Összességében elmondható, hogy jellemzően sokproblémás családok kerülnek a látókörükbe (anyagi, életvezetési, szenvedély- és pszichiátriai beteg, konfliktusokkal terhelt kapcsolat, gyermeknevelési, magatartási problémák, stb.), szinte minden esetben nagyon összetett problémákkal találkoznak.

A Gyermekjóléti Szolgálat által kezelt problémák száma típus szerint		
Probléma típusa	2013	2014
Anyagi	1092	971
Gyermeknevelési	605	618
Intézménybe való beill.-i nehézség	302	270
Magatartászavar	178	192
Családi konfliktus	162	237
Szülő, család életvitele	286	257
Szülői elhanyagolás	134	118
Családon belüli bántalmazás	42	52
Fogyatékoság, retardáció	79	130
Szenvedélybetegség	19	13
Problémák száma összesen	2899	2858

A 2013-as és 2014-es év adatait összehasonlítva látszik, hogy jelentős emelkedés a családi konfliktusok és a családon belüli bántalmazás illetve a fogyatékosággal, retardációval küzdő családok esetében van.

Pszichiátriai problémával küzdő személyek száma is jelentős emelkedést mutatott a 2014-es évben. Tendenciaként megfigyelhető, hogy nem csak az alacsony jövedelmi viszonyok közt élő családokban, hanem a teljesen jól szituált személyek körében is egyre gyakoribb probléma valamely pszichiátriai kórkép megjelenése.

Ma Magyarországon a pszichés megbetegedések kezelése önkéntes, tehát a problémával érintett személy együttműködése szükséges a kezelés elkezdéséhez, mely együttműködés és a kezelés belátásának szükségessége az esetek nagy százalékában hiányzik, az egyébként betegségtudattal nem rendelkező személyek részéről. Ez egy jelentős veszélyeztetettség tényező az ilyen problémával érintett családokban élő gyermekekre nézve, ugyanis betegség

típustól függően, gyakran kiszámíthatatlan milyen viselkedést produkálhat a beteg családtag, s ez milyen veszélyeket rejthet a gyermekre nézve.

Ha sikerül is megnyerni a betegséggel küzdő együttműködését, anyagi helyzetük miatt többnyire csak az ambuláns szakellátások felkeresésére van lehetőség, ahol a leterheltség miatt gondozásuk 5-10 percben és a különböző pszichiátriai gyógyszerek felírására redukálódik. Tényleges segítő terápia, melytől eredményesség remélhető lenne, nem tud megvalósulni.

Szembetűnők azok a kedvezőtlen társadalmi, gazdasági, politikai változások, az elszegényedés folyamata, melyek közvetlenül a családokat érintik. A Szolgáltatnál jelentkező problémacsoportok közül változatlanul az anyagi és megélhetési problémákkal találkoztunk a leggyakrabban az elmúlt évben, az előzőekhez képest jelentős változások nem voltak tapasztalhatók.

Az anyagi problémák megoldása során az információ nyújtás mellett, a hivatalos ügyintézkésekben is kimagaslóan sok segítséget nyújtottak ügyfeleink számára. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a szociális ügyintézkésekhez igen széles választékban tud adatlapot biztosítani az ügyfelek számára. Mindezzel lehetővé tesszik azt, hogy az egyébként ellehetetlenedés szélén álló embereknek ne kelljen Szolnokra vagy Kunszentmártonra utazni ügyintézés céljából, ezzel plusz anyagi terhet róva rájuk.

Meg kell azt is jegyeznünk, hogy nagyon sok esetben a Szolgálatot felkereső ügyfelek, családanyák- és apák képtelenek egy egyszerű kérelem adatlapot kitölteni, melyen csak saját illetve családtagjaik személyes adatait kell feltüntetni, nem tudnak egyszerű telefonos ügyintézkéseket lebonyolítani. Adó ügyek intézését leszámítva viszonylag széleskörűen próbálnak segítséget nyújtani a családgondozók az őket felkereső személyeknek.

Ezen segítség mellett az elmúlt évben a Családsegítő Szolgálattal karöltve egy alkalommal tudnak rászoruló családjaik számára élelmiszer csomagot biztosítani. A lakosság utólagos érdeklődése az élelmiszer-csomag igénylése iránt felülmúlta a korábbi éveket. Sajnos azonban az Ökumenikus Segélyszervezet tájékoztatása alapján jelenleg úgy tűnik, hogy az élelmiszersegély program országos lezárulása miatt a 2014-es évben erre nem lesz lehetőség.

Egy alkalommal a Szolgálat telephelyén sor került 12 gyermek részvételével Karácsonyi játszótér megrendezésére is. Szintén a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódva, a lakosság által felajánlott játékokból készített ajándékcsoombsól 2014. december 18-án 30 család 59 gyermeke részesült.

Változatlanul magas a gyermeknevelési problémák száma. Ez egy folyamat, amely gyakorlatilag a gyermek serdülőkorba lépésével körülbelül a 12. és 14. év között csúcsosodik ki. A háttérben többnyire egy elhibázott, következtelen nevelésmód áll. Továbbá jellemző, hogy mindig fellelhető hibás működés a családban (hibás érzelmi és viselkedési modellek a környezet részéről), fennáll a családi légkör rejtett vagy nyílt zavara, mely mentálisan is betegít, illetve probléma, hogy a szülő nem mindig partnere a nevelési – oktatási intézménynek a gyermek nevelésében.

Az alábbi táblázatban szereplő problémátípusok nagyon gyakran kerülnek átfedésbe, így a szülői elhanyagolás, a család életvitele párosul a nehéz anyagi helyzettel. Ezekben az esetekben, célirányos, a hiányosságok pótlására irányuló segítségnyújtás történik.

A problémák megoldását célzó szakmai tevékenységek szám szerinti megoszlását az alábbi táblázat és diagram mutatja.

Szakmai tevékenységének száma	2013-ban	2014-ben
Információ nyújtás	1070	1274
Tanácsadás	667	759
Segítő beszélgetés	420	509
Hivatalos ügyekben közreműködés	537	555
Családlátogatás	572	530
Közvetítés más szolgálatatásba	128	205
Védelemben vétel felvizsgálati tárgyalásán való részvétel	14	14
Első Védelemben vétel	14	21
Elhelyezési értekezlet	5	2
Konfliktus kezelés	66	59
Szakmaközi megbeszélés	5	5
Szakmai konzultáció jelzőrendszeri tagokkal	537	547
Esetkonferencia	6	11
Összesen	4041	4491

Az elmúlt évek adatait összehasonlítva megmutatkozik, hogy az összes szakmai tevékenység 4041-ről 4491-ra emelkedett.

Számos esetben keresik fel ügyfelek Szolgálatot azon problémával, hogy közüzemi számláikat nem tudják fizetni vagy már jelentős hátralékot halmoztak fel (víz, villany, hulladék, stb.), illetőleg már az adott szolgáltatást ki is kapcsolták az otthonukból. Több gondozott család esetében tudtak segítséget nyújtani az előre fizetős villany mérőóra felszerelésében, hogy áramellátásuk biztosítva legyen. Ebben nagy segítséget nyújt az E-on kihelyezett ügyfélszolgálat.

Jellemző tapasztalat az, hogy azok a családok, akik egyébként is szűkös anyagi keretből gazdálkodnak legális és illegális helyekről (pénzintézet, magánszemély) uzsorakamatra kölcsönöket, hiteleket vesznek fel, nem mérlegelve azt, hogy a csábító hitelek, kölcsönök igénybevételének következményeként adósságszövedékbe kerülnek. Nem számolnak a veszéllyel, hogy anyagilag ellehetetlenülnek és ezzel együtt kockáztatják otthonuk elvesztését. Az ilyen folyamatok megelőzésére nagyon kevés eszköz van, hiszen jószerevével már akkor fordulnak a szolgálathoz, amikor az adósságba belekeveredtek. A csábító ajánlatok sok esetben nagyobb erővel bírnak, mint a családgondozó által kínált meggyőzés, takarékoságra intő-, pénzbeosztást célzó tanácsadás.

A gondozott családok zöménél pénzbeosztási problémát tapasztaltak a családgondozók. Több esetben érkezett arra utaló jelzés, hogy a családok jövedelmük egy részét szórakozásra, alkoholra, játékgépezésre költik, s ez idő alatt a gyermekek felügyelete sem megoldott, és ez többnyire a segélyek és gyermekek után járó ellátások kifizetésének idején tapasztalható.

A 2012-es évtől kezdve egyre több család kerül gondozásba az úgynevezett „beköltözők” közül. A település nagyon vonzó az alacsony jövedelemmel rendelkező, nehéz szociális

státuszú sok gyermekes családok számára, hiszen a külterületi részen régi, lelakott, rossz állapotban lévő ingatlanokat bérelhetnek, vagy vásárolhatnak meg nagyon alacsony áron, sok esetben részletekben.

A jelzőrendszer nem zökkenőmentes működése miatt előfordul, hogy csak több hónapos itt tartózkodás után sikerül információt szerezni a segítségre szorulókról. Gyakorta ekkor szembesülünk azzal a ténnyel, hogy a családtagok a településen sem állandó sem tartózkodási lakcímmel nem rendelkeznek.

Tapasztalatok a családon belüli erőszak, gyermekbántalmazás helyzetéről:

A családon belüli bántalmazás rizikófaktora a családi háttér oldaláról:

- Párkapcsolati problémák, diszharmonikus családi légkör, konfliktuskezelő képesség alacsony szintje,
- Anyagi problémák, egzisztenciális- és társfüggőség, mely meggátolja a felet, hogy a megromlott kapcsolatából kitudjon lépni,
- Erőszak a családtörténetben, a saját szocializációja is sérült,
- Alkoholbetegség, pszichés problémák.

A Szolgálat tudomására jutott családon belüli bántalmazások:

	2013-ban:	2014-ben:
szülők általi:		
- fizikai bántalmazás	6 fő	12 fő
- lelki bántalmazás	33 fő	17 fő
- szexuális	0 fő	3 fő
egyéb rokon általi		
- szexuális bántalmazás	1 fő	3 fő
- fizikai bántalmazás	1 fő	0
- lelki bántalmazás	0 fő	0

2013-ban családon belüli elhanyagolások száma fizikai: 74 fő, lelki 101 fő.

2014-ben családon belüli elhanyagolások száma fizikai: 49 fő, lelki 51 fő.

A szülők általi fizikai bántalmazás száma jelentősen megnövekedett, ez több védelembe vételt alapozott meg. A szexuális bántalmazást elszenvedett kiskorúak közül két családból kerültek kiemelésre gyermekek.

A Szolgálat mindenkori feladatának tekinti, hogy segítse a jelzőrendszer tagjait a gyermekekkel szembeni rossz bánásmód felismerésében, feltárásában és kezelésében.

A családjukból kiemelt gyermekekkel kapcsolatos tapasztalatok:

2013- ban gyermekvédelmi szakellátásba került gyermekek száma 7 fő volt, míg 2014-ben 9 gyermek elhelyezéséről beszélhetünk.

Három gyermek a pszichiátriai betegséggel küzdő, egyedül maradt édesanyjának alkalmatlansága miatt került gyermekvédő intézetbe.

Egy gyermek tankötelezettségének tartós nem teljesítése, a szülő kompetencia hiánya miatt került szakellátásba.

Egy kisdéd sérelmére súlyos bántalmazást követtek el, így ő és testvére is gyermekvédelmi gondoskodásba kerültek. Két 14 év alatti gyermek esetében szexuális abúzus gyanúja merült fel és a szülő teljes alkalmatlanságára derült fény, míg egy gyermekről családba fogadó gyámja nem kívánt tovább gondoskodni.

A tárgyévben 20 család (38 gyermeket érintve) részesült olyan családgondozásban, ahol a szolgáltatásnak az a célja, hogy a szülő gyermeknevelési körülménye javuljon, képes legyen a későbbiekben az alapvető gondozási-nevelési feladatok ellátására, ezáltal a gyermek visszakerülhessen vérszerinti családjába.

Többnyire az a tapasztalat, hogy a szülők nem tudnak, vagy nem akarnak azonosulni a változtatás szükségességével, ebből következően gyakorta az erőfeszítésre vonatkozó kellő motiváltságot is nélkülözik. Probléma szokott lenni már a gyermekekkel való rendszeres kapcsolattartás is, melynek a fent említettek mellett jelentős okozója az anyagi helyzetük, ugyanis a kapcsolattartási helyszínekre történő utazás sok esetben komoly költségeket ró a családokra.

Nevelésbe vett gyermekekkel nem feltétlenül csak úgy kerül a Szolgálat kapcsolatban, hogy a gyermekeket elhelyezzük, hanem előfordul, hogy a szülők településünkre költöznek, s így válunk illetékessé a velük való munkában.

A Gyermekjóléti Szolgálat a családjukból kiemelt gyermekek és vérszerinti szülei közti kapcsolattartáshoz bizonyos esetekben helyszínt biztosít. Jelenleg 3 kapcsolattartás zajlik nevelésbe vett gyermekek és szülőjük közt a Szolgálatnál, mely 8 gyermeket érint.

A 2014-es évben tendenciaként megfigyelhető volt a konfliktusos családi együttélések számának emelkedése is. Gyakran kértek segítséget az egymással kommunikálni képtelen válófélben lévő, de már külön élő szülők a gyermekükkel való kapcsolattartás elősegítésében a családgondozóktól. Több esetben mediáltak a családgondozók az érintett felekkel annak érdekében, hogy a jogerős bírósági döntés meghozataláig is találkozhassanak a gyermekek a külön élő szüleikkel is. Több család kapcsolattartása zajlott így a Szolgálatnál az elmúlt esztendőben.

Várandós anyák gondozása:

A szolgáltatás a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében meghatározott feladatai körében támogatja a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyákat is.

A családgondozók folyamatos kapcsolatban vannak a várandós anya gondozását ellátó személyekkel (pl.: védőnő), tanácsokkal látják el a kismamát, információkat közvetítenek, valamint segítséget nyújtanak a szülőszerepre való felkészülésben, az újszülött fogadásához szükséges fizikai környezet megteremtéséhez.

A 2014-es évben 10 fő szociálisan válsághelyzetben lévő várandós anyával kerültünk kapcsolatba. Két esetben gondozatlan terhességet kísérték figyelemmel a családgondozók és a védőnők közösen, de az együttműködés ellenére sem sikerült eljuttatni az anyákat egészségügyi szakrendelésre. A többi esetben a lakhatási problémáik, anyagi nehézségek okozták a veszélyeztetettséget. A szoros családgondozásnak, és a védőnői szolgálat munkatársaival való hathatós együttműködésnek köszönhetően a gyermekek családjukba térhettek haza.

Sajnos megfigyelhető a szociálisan válsághelyzetben lévő várandós anyák számának növekedése az elmúlt években. Válsághelyzetük többnyire életkorukból, instabil párkapcsolatukból, támaszrendszer és anyagi biztonság hiányából valamint az általuk már nevelt több gyermekből fakad, valamint abból, hogy nem tervezett gyermekvállalásról van szó.

Az édesanyák várandósságuk időtartama alatt többségében nem tudnak megfelelően felkészülni gyermekük fogadására, a szükséges kelengyét számukra megvásárolni egyáltalán nem vagy csak hiányosan tudják. Felelősségérzetük születendő gyermekük vonatkozásában nem megfelelő.

A válsághelyzetben lévő várandósokkal párhuzamosan jelentősen megnövekedett a gyermekeiket egyedül nevelő édesanyák száma is. Az ő életüket nehezíti azon tény, hogy az egy vagy két gyermekük után járó ellátás nagyon kevés, viszont munkaviszony létesítésére gyermekeik felügyeletének biztosítása és jellemzően alacsony iskolai végzettségük miatt nincs lehetőségük.

3 vagy több gyermeket nevelő szülő anyagi helyzete kissé jobb, azonban, ha lenne is lehetőségük munkát vállalni, gyermekeiket felnőtt felügyelete nélkül nem hagyhatják a nyári szünidő és a tanítás vége után sem. Így munkát vállalni képtelenek. Sok esetben az is problémát okoz, hogy más településre utazzanak egy - egy hivatalos ügyintézés céljából. Ezen édesanyák számára nagyon nagy segítséget jelentene, ha gyermekeiket bölcsődébe tudnák íratni (sajnos jelenleg nagyon kevés férőhellyel működik az intézmény) illetve valaki időszakosan a gyermekek felügyeletének ellátásában segítené őket.

A már elhelyezett gyermekek közül 6 gyermek esetében örökbefogadási eljárásra is sor került, melynek kimeneteléről a szolgálat hivatalos információt nem kapott. Egy ötgyermekes család esetében pedig szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti eljárást kezdeményezett a Gyámhivatal, mely a szülőre nézve pozitív kimenetellel zárult, gyermekeivel tehát a jövőben is tarthat kapcsolatot.

Személyi – tárgyi feltételek:

A Szolgálat az Egyesített Szociális Intézmény Családsegítő Szolgálatával mellett, önálló szakmai egységként, közös épületben működik.

A feladatellátás három fő főállású családgondozó foglalkoztatásával történik.

A szakmai egység munkájának koordinálását az intézményvezető látja el.

Az ügyintézésben és az ügyfelekkel való kapcsolattartásban egy telefon, egy telefonos fax készülék és egy fénymásoló áll a szolgálat rendelkezésére.

A családokhoz történő eljutás intézményi kerékpárok illetve az intézmény autójának igénybevételével történik.

Az Internet hozzáférés 2012 év elejétől bevezetésre került a Szolgálathoz.

A Hajnóczy József Gimnázium szociális asszisztens tanulói, illetve főiskolák szociális munkás szociálpedagógia és kisgyermek gondozó szakos hallgatói számára szakmai gyakorlati helyet biztosítunk.

4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMTHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAI, A MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

2014. évben felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen szakmai hatósági ellenőrzés nem történt.

4.1 Az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ - Észak Alföldi Régió Gyermekjogi képviselőjének tapasztalatai

A gyermekjogi képviselő 2015. január 1-től jelzőrendszeri tag. A gyermekjogi képviselő működési területén kapcsolatot tart a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző személyekkel, illetve szervezetek vezetőivel, a köznevelési intézmény vezetőivel, gyermek- és ifjúságvédelmi felelőseivel, a diákönkormányzat működését segítő tanárral, valamint a tanuló tájékoztató, tanácsadó szolgálat munkatársával, a fővárosi és megyei kormányhivatal szociális és gyámhivatala gyermekjóléti alapellátási és gyermekvédelmi szakellátás referensével, a járási gyámhivatal vezetőjével, annak hiányában a gyámügyi ügyintézővel. Természetesen azt az intenzív jelenlétet nem tudja biztosítani a helyi gyermekvédelmi tevékenységben, mint azon szakemberek, akik folyamatos feladatellátásuk a településhez köti. A 2014. évben – mint korábban is – a szakmai kapcsolat a gyermekjóléti szolgálat családgondozóival nagyon jónak értékelhető. Az együttműködésüket az egymás iránti kölcsönös szakmai tisztelet jellemzi.

A települést érintően kiskorú veszélyeztetettségének – gyermekjogi képviselő általi – jelzésére nem került sor. Ideiglenes hatállyal elhelyezett kiskorúak ügyében a megelőző gyermekjóléti tevékenységgel kapcsolatban külön észrevételt vagy a Gyvt. 11/A. § (2) bek. f) pontja szerinti intézkedésre nem került sor. Adott család ügyében tartott esetkonferencián több alkalommal vett részt a képviselő.

A gyermekjóléti feladatok ellátásában az alábbi összegző véleményt fogalmazható meg:

A veszélyeztetettségéről érkező jelzés – az ismert esetekben – időben elkésztettek ítéltető, több jelzőrendszeri tag nem vállalta fel konkrét tapasztalatainak rögzítését. A problémák eredete a gyermekek megfelelő gondozásának- nevelésének biztosítása jelentette. Esetekkel összefüggésben a szülői felügyeleti jog rendezetlensége miatt lehetett nehezen tervezni a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetését, a szülők közötti feladatmegosztás tervezését.

A napközbeni ellátás minden ügyben elérhető volt a családok részére – tankötelezettség befejeződéséig - de az átmeneti gondozás biztosítása jelentősen előmozdíthatna volna a családban tartás esélyét. Felmerült javaslatként a településen működő kollégiumok externátusi ellátás igénybevétele, illetve általános iskolás gyermekek elhelyezésének lehetősége, viszont a köznevelési intézmény működési engedélye ezt nem tette lehetővé.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. A jelenlegi legsúlyosabb gyermekvédelmi, gyermekjóléti problémák Tiszaföldváron a jelzőrendszer tapasztalatai alapján

A településen jelentkező problémák elemzése és bemutatása életkorok szerint, a jelzőrendszer intézményeinek tapasztalatain alapul.

Az **Anya- és Csecsemővédelmi Szolgálat** tapasztalatai szerint az egyes problémák már a terhesség alatt, illetve a gyermek születésekor kiderülnek. Ezeknek oka legtöbbször a családok rossz szociális körülményei, pénzügyi gondjai, egészségtelen életmódja, rosszul berögzült nevelési elvei. Ritkán fordul elő a radikális megoldás (pl. családból való kiemelés), mivel szerencsére nem jellemző a gyermekek bántalmazása (bár sajnos van rá példa), életüknek veszélyeztetettsége. Gyakoribb viszont a gyermekek védelembe vétele, családok helyzetének javítása a szociális juttatások keretein belül. A veszélyeztetett családoknál egészségnevelés, illetve rendszeres családlátogatás történik a családsegítő szolgálattal felváltva vagy közösen.

A családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolatfelvétel először szóban, majd szükség szerint írásban történik. A két szolgálat között a jelzőrendszer jelenleg jól működik, kétirányú.

A **Városi Bölcsődében** elsősorban munkavállaló szülők gyermekei részesülnek előnyben a felvételnél, de 2014. évben minden írásban benyújtott felvételi igénynek helyt tudtak adni. Egy gyermek felvétele ügyében egyeztetés történt a Gyermekjóléti Szolgálattal, mivel a gyermek előzőleg védelem alatt állt. Egy fő lakásotthonban élő, nevelésbe vett gyermek is felvételt nyert 2014. szeptemberében. Az intézmény mint jelzőrendszere tag, nem élt jelzéssel a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek védelme érdekében, tekintettel arra, hogy veszélyeztető helyzetet vagy magatartást nem tapasztaltak. Az intézményben Érdekvédelmi Fórum működik, mely a bölcsődében gondozott gyermekek érdekeit képviseli. A bölcsődei felvételt megelőző családlátogatás során tájékozódnak a kisgyermeknevelők a gyermek fejlődési szintjéről, egészségügyi állapotáról és szociális körülményeiről.

Az egészséges személyiség kialakulásának egyik feltétele az esélyegyenlőség megteremtése, ezért a Bölcsőde gyermekvédelmi szerepe kiemelt fontosságú. Fokozott figyelemmel kell kísérni a bölcsődés korú gyermekek életkörülményeit, szükség esetén jelzéssel kell élni. Az intézmény rendszeres és együttműködő kapcsolatot tart fenn a védőnőkkel, a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, annak érdekében, hogy a veszélyeztetettséget megelőzzék, minél hamarabb kiszűrjék, szükség esetén megszüntessék. A veszélyeztetett, védelembe vett gyermek számára soron kívül kell biztosítani a bölcsődei ellátást.

A **Vadárvácska Óvoda** (Tiszaföldvár, Kossuth Lajos út 124.) 198 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Napi munkájukban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram alapján készített helyi Nevelési Program az irányadó, valamint a nevelőtestület által elkészített és elfogadott Esélyegyenlőségi Terv. Ezek a programok tartalmazzák az óvoda gyermekvédelmi feladatait is. A Gyermekvédelmi Munkatervben rögzítik a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat, melyet egy nevelési évre készítenek.

Az intézmény fontosnak tartja, hogy a gyermekek minél hamarabb bekerüljenek óvodai intézménybe a fejlődés és nevelés szempontjából, valamint a negatív hatások kompenzálása miatt. A gyerekek különböző anyagi háttérű, iskolázottságú, érdeklődési körű és temperamentumú családokból kerülnek az intézménybe. Jelentős arányban élnek megfelelő lakás és anyagi körülmények között, azonban az ő életszínvonaluk minősége is meglehetősen romlott az utóbbi időben az ország gazdasági válsága miatt. A gyermeklétszám csaknem felénél a családban a munkanélküliség probléma. Változatlanul nagy figyelmet fordítanak az 5. életévét betöltött gyermekek kötelező óvodába járásának betartatására, hiszen fontos, hogy minden HH, HHH, SNI gyermek elérje az iskolaérettség szintjét, és időben megkezdjék iskolai tanulmányaikat. A tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése érdekében preventív és korrekciós fejlesztési programokat dolgoztak ki, így segítve az iskolai átmenetet. Az intézményben a HH, HHH, SNI és BTM gyermekek csoportonként egyenlő arányban vannak és az együttes arányuk lényegesen az országos átlag alatt van. A HH, HHH, SNI gyermekek ellátásában kiemelten fontos szerepe van a hosszú idő óta jól működő partneri együttműködésnek, jelzőrendszernek (védőnői szolgálat, gyermekorvos, családsegítő szolgálat, óvodát megelőző és folytató intézmények). Az intézményben minden pedagógus feladatának és kötelességének érzi a gyermekvédelmi feladatokban való aktív közreműködést, a családok és a szülők segítségét, segítségét.

Mindezeket a szempontokat figyelembe véve céljuk a nyugodt, boldog óvodáskor megteremtésével egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével.

A Belterületi Óvoda (Tiszaföldvár, Szondi út 6/a) 91 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Jellemző, hogy egyre több gyermek küszködik lelki problémával az otthoni körülmények miatt (számítógépes játék, éjszakai tv nézés), e miatt gyakran fáradtan zaklatottan érkeznek a gyermekek reggel. Az óvónők tapasztalata, hogy a gyermekek többsége szinte minden nap éhesen megy az óvodába, reggeli nélkül érkeznek. A szülők saját szükségleteiket veszik figyelembe és érvényesítik, majd a gyermeki szükséglet ezután következik. A szülői felügyelet hiánya, bizonytalanságot, elhanyagottságot, félelmet vált ki a gyermekben.

Visszatérő probléma a hátrányos helyzetű családokban is, hogy a gyermekek érzelmileg, fizikailag elhanyagoltak. Gondozatlanul, ápolatlanul és éhesen mennek óvodába. Tapasztalható, hogy sok családban sérülnek a gyermeki jogok. Az életszínvonal romlásával egyre több nehéz helyzetű gyermeket kell az óvodának ellátnia. a szülők felelősségtudata, kötelességtudata fejlesztésre szorul. A gyermekeket betegség esetén elhanyagolják (gyakran betegen is elh hozzák a gyermeket az óvodába, vagy csak igazolást hoznak a mulasztásról, de orvos nem látja a gyermeket). Alapvetően a családok a befolyt anyagi juttatásokat nem tudják takarékosan kezelni. Egy családnál merült fel veszélyeztetettség, melyről jelzéssel éltek a Gyermekjóléti Szolgálat felé.

A Homoki Óvoda (Tiszaföldvár-Homok, Döbrei János út 129.) 136 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Problémát jelent jó néhány gyermek esetében a gondozatlanság, ápolatlanság ami gyakran fejtetvességhez vezet. Ez 2014. évben is jellemző probléma volt, ami miatt gyakran hiányoztak gyerekek. Több gyermeknél volt tapasztalható az elhanyagoló nevelés, ellátás a szülők részéről. Sajnos előre láthatólag javulás sem várható, már ez évben is tapasztalták, hogy egy család „elszökött” otthonról az édesapától anyaotthonba, ebben kérte az édesanya az óvoda segítségét. A gyermekek veszélyeztetettsége miatt, néhány óvodapedagógus

véleményét hivatalos formában is kikérték a gyermekekről (járási Gyámhivatal, Rendőrség, Gyermekjóléti szolgálat). A gyermekvédelmi feladatok ellátásban minden dolgozó együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, valamint a bevodázási, gyermekvédelmi munkacsoporttal. A gyermekvédelmi felelősnek jelentési kötelezettséggel tartozik minden pedagógus, amennyiben a gyermeket veszélyeztető tényezők merülnek fel. A gyermekvédelmi felelős írásban, telefonon vagy személyesen megkeresi az illetékes hatóságot a megelőzés érdekében. A jelzőrendszer tapasztalataik szerint hatékonyan működik.

Kossuth Lajos Általános Iskola (Tiszaföldvár, Kossuth út 116-120.) tanulólétszáma 346 fő. Az iskolában osztályfőnökök végzik a gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat, amelyben segítséget az osztályfőnöki munkaközösség-vezető, az igazgatóhelyettes és az igazgató nyújt.

A gyermekeket veszélyeztető tényezők között első helyen a rossz anyagi körülmények, a magatartási, beilleszkedési és tanulási problémák szerepelnek. Az anyagi problémák kezelésére az iskola és az önkormányzat leginkább az ingyenes tankönyv biztosításával, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel, az étkezés kedvezményességével tud segítséget nyújtani. Öröndetes, hogy már minden rászoruló tanuló (1-8.évfolyamig) igénybe veheti az ingyenes ebédet, tízórait és uzsonnát, amely nagyon sokat jelent ezeknek a tanulóknak az egészséges testi és szellemi fejlődésük szempontjából.

A gyermekvédelem területén az előző évekhez hasonlóan az alábbi, gyakorisági sorrendet is tükröző problémák a jellemzőek:

- magatartási problémák, rongálások,
- igazolatlan hiányzások, reggeli késések,
- lopások,
- dohányzás intézményen kívül, dohánytermékek birtoklása.

Leggyakoribb magatartási probléma a tiszteletlen viselkedés, a tanítási órákon való fegyelmezetlenség. A magatartási problémák háttérében az otthoni nevelés hiánya a legfőbb ok. A magatartási problémák rendezésére tett intézkedések a probléma súlyosságától függően lehet szaktanári figyelmeztetés, osztályfőnöki, igazgatói figyelmeztetés. A tartósan problémás tanulók szüleivel eseti és rendszeres megbeszélések. Sajnos vannak tanulók, akik esetében a folyamatos nevelői ráhatás is kevés, ezekben az esetekben javasolják a szülőnek, hogy keressék fel a helyi Nevelési Tanácsadó pszichológiai tanácsadóját. Súlyosabb magatartási problémával küzdőket továbbirányítják a Hetényi Géza Kórház Gyermekideg-gondozójába. Ezeknél a tanulóknál az esetek nagy részében gyógyszeres kezelést javasol a kezelő szakorvos. A szülő együttműködése ezekben az esetekben nagyon fontos, mivel az ok legtöbbször veleszületett magatartási probléma, amelynek kezelése az iskola és a szülő szoros együttműködésében lehet csak eredményes. Több szülőnek anyagi gondot jelent a gyógyszerek kiváltása és a rendszeres orvosi kontrollon való megjelenés útiköltsége. Magatartási problémák nagyobb arányban fordulnak elő szociálisan hátrányos, halmozottan hátrányos illetve túlkoros tanulóik körében. Súlyosabb problémák esetén felveszik a kapcsolatot a Gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, akikkel esetmegbeszélés keretében keresünk megoldást a problémára.

A lopások megelőzésére már a Házirendben felhívják a szülők és a tanulók figyelmét, hogy nagyobb értékű tárgyakat csak saját felelősségre hozhatnak az iskolába.

A megelőzés fontossága folyamatos nevelői feladat. A szülők kialakították a szekrények zárhatóságát és azok egy részét biciklilakkal zárják a tanulók. Ennek következtében a lopások aránya csökkent. A rongálások még mindig előfordulnak.

Az iskola vagyónvédelme szempontjából és a tanulók igazolatlan hiányzásainak megelőzése (lógás tanórától) érdekében 2013 májusától közmunkaprogram keretében portaszolgálatot alkalmaznak. A 2014/2015-es tanév első félévében az igazolatlan hiányzások száma nagymértékben csökkent. Köszönhető ez a következetes és gyors osztályfőnöki intézkedéseknek, a Kormányhivatal munkájának

Az Iskola területén nem jellemző, hogy tanulóink dohányoznának. Ami problémát okoz, hogy vannak tanulók, akik már rendszeresen dohányoznak otthon, az utcán, ezzel rossz példát mutatva fiatalabb iskolatársaiknak, osztálytársaiknak. Ezen a területen stagnálást, enyhe javulást érzektek az előző évek tapasztalatához képest.

A legtöbb tapasztalatot az igazolatlan hiányzások kezelésével, jelentésével kapcsolatban szereztek az elmúlt időszakban. Kedvező változásként érzékelték, hogy a szülők nagyobb része valóban komolyan veszi a Gyámhatósági, Kormányhivatali intézkedéseket. A hivatali intézkedési időket betartva járnak el. A hivatal dolgozói segítőkészek, alaposak és felkészültek. A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival napi kapcsolatban állnak. Egy-egy krízishelyzet megoldása során együttműködésüket tapasztalják.

Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola (Tiszaöldvár, Ószőlő Fő út 3.) tanulólétszáma 361 fő.

Az iskola feladatait nagymértékben meghatározza az iskola beiskolázási körzetében élő családok szociális helyzete. Az iskola pedagógusai folyamatosan figyelik, feltárják a gyermekek szociális hátrányait. A problémákra érzékenyek, igyekeznek azok gyökereit feltárni. A problémakezelés során támaszkodnak a Védőnői szolgálat, az iskolaorvos, a Gyermekjóléti Szolgálat, a Gyámhatóság, a Szakértői bizottság, Járási Hivatal és szükség szerint a rendőrség segítségére.

A jelzőrendszer működtetése jelenleg a tantestület minden tagjának, az osztályfőnököknek és az iskolavezetésnek a közös feladata. Az intézményben a problémamegoldás az alábbiak szerint valósul meg:

- A tantestület tagjai az észlelt problémákat jelzik az osztályfőnökök felé, akik feljegyzéseket, jellemzéseket készítenek, megszervezik az elsődleges segítségadást.
- Jelzéssel élnek az iskolavezetés felé.
- Egyeztetés után az iskola hivatalosan tovább jelzi a problémát a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- A Gyermekjóléti Szolgálat dolgozói az iskola jelzései alapján felveszik a kapcsolatot a családdal.
- Ezután az iskola és a Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolattartása folyamatos és rendszeres.

A jelzőrendszer fent leírt működése bevált. A Gyermekjóléti Szolgálattól azonnali segítséget kapnak, melyet a napi munkánkban jól tudnak hasznosítani. Az iskola szóbeli, írásbeli visszajelzést is kap a probléma megoldása érdekében tett intézkedésekről, amely elengedhetetlenül fontos a továbbhaladás érdekében.

Szülői értekezleten rendszeresen felhívják a szülők figyelmét a rendszeres iskolába járás jelentőségére, a hiányzások igazolásának fontosságára, illetve arra, hogy milyen törvényi

következményei vannak a kötelezettségmulasztásnak. Az osztályfőnök fegyelemmel kíséri a rendszeres iskolába járást, az igazolatlan mulasztásokat. Iskolára vonatkozóan elmondható, hogy az igazolatlan hiányzások száma nem magas. A tankötelezettség teljesítésében azonban problémát okoz néhány gyermek magas óraszámú igazolt hiányzása, amit sokszor nem tartanak indokoltnak. Ezt a problémát is jelezték a Gyermekjóléti Szolgálat felé.

Az utóbbi időszakban viszont megnövekedett a veszélyeztetett tanulók, a családba fogadások száma. Az iskolában nincs olyan szakember, akinek csak az ifjúságvédelem a feladata, pedig fontos lenne az adódó problémák hatékonyabb kezelése érdekében. Az iskola pedagógusai és az osztályfőnökök érzékenyek a gyermekek problémái iránt, felismerik azokat, és megfelelő módon kezelik.

A Homoki Általános Iskola (Tiszaföldvár, Döbrei János út 133.) tanulói létszám 191 fő.

Az iskola rendszeres és folyamatos kapcsolatot tart a szülőkkel. A legtöbb esetben a szülők partnerek a problémák kezelésében, de sajnos gyakran érkezik olyan jelzés, hogy a szülők is tehetetlenek gyermekük viselkedésével szemben. Az iskola minden esetben, ha az eszközei nem elegendők a probléma kezelésére, kéri a Gyermekjóléti szolgálat, a Nevelési tanácsadó, Jegyző segítségét. Az együttműködés megfelelő, napi munkakapcsolat alakul ki egy-egy problémás eset kapcsán. Iskolarendőri rendszer működik. A rendőrök személyes jelenléte, felvilágosító munkája, részvételük a fogadó órákon hatékonyabb prevenció munkát eredményez.

2014. évben a szülőknek 36 alkalommal küldtek felszólítást, hogy gondoskodjanak gyermekük rendszeres iskolába járásról. Egy alkalommal éltek feljelentéssel, ezt a tanulót ki is kellett emelni a családjából. Az iskola képviseletében 2 esetmegbeszélésen vettek részt a Gyermekjóléti Szolgálat szervezésében. Gyermek és ifjúságvédelmi felelősük és az osztályfőnök 18 esetben kerestek fel tanulót és szülőjét családi környezetben. Hiányzás, magatartási problémák megbeszélése céljából.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon (Tiszaföldvár, Beniczky G. út 5.) Tanulólétszáma 187 fő.

A problémák túlnyomó részét a halmozottan hátrányos helyzetű családi háttérrel rendelkező vagy nem együttműködő családból érkező, nagyon nehezen motiválható és megtartható gyerekek ellátása okozza. Hiányosnak ítélik az igazolatlan hiányzásokhoz kapcsoló törvényi szabályozást, szankcionálatlanságot, ami miatti egyes tanulók igazolatlan hiányzásai elindítanak egy bomlasztó folyamatot, az erre hajlamos gyerekek levonhatják a azt a következtetést, hogy az igazolatlan hiányzás után „úgysem történik semmi”. A tanulók közül jó néhányan beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdenek, ebből és hátrányos helyzetükből kifolyólag sokkal nehezebben tűrik és kezelik a konfliktus helyzeteket, mint ép társaik.

A jelzőrendszer első eleme az osztályfőnök illetve az óvónő. Jelzés esetén a gyermekvédelmi felelős az intézményvezető helyettessel egyeztetve felveszi a kapcsolatot a gyermek lakóhelye szerint illetékes hivatalokkal és szülőkkel. A problémák megoldása során előfordul, hogy akadályokba ütköznek, azonban, a tiszaföldvári intézményekkel jó munkakapcsolatot sikerült kialakítani.

A **Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium** (Tiszaföldvár, Kossuth út 122.) A Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium intézményben a vizsgált időszak átlagában 475 tanuló folytatta tanulmányait.

A 2014. évben előforduló, jellemző problémák:

Megélhetési problémák: az év folyamán növekvő tendenciát mutatott a térítési díjat későn, vagy nem fizetők száma. Emiatt eljárás indult kollégiumi tagság megszüntetése tárgyban két tanuló esetében is. A megélhetési gondok az ingyenesen biztosított tankönyvek esetében komoly problémát okoztak már a tanév elején. Nincs annyi tartós tankönyv a könyvtárban az új kerettantervnek megfelelő tartalommal, hogy valamennyi ingyentankönyves diák igényét ki tudjuk elégíteni, és esetükben, tekintettel a középiskolai tankönyvek magas árára – nem is fedezi a normatíva az új beszerzéseket.

Egészségkárosító anyagok használata: A bevallottan dohányzók számaránya nem nőtt, de nem is csökkent az utóbbi időben. Leggyakrabban a szülők biztosítják a dohányárut a fiatalok számára már általános iskolás korukban. E termékek árusításának szigorítása a kívánt hatást nem érte el, mivel Tiszaföldváron is beszerezhető a trafikokban fiatalkorúak által is dohánytermék, amiről maguk a fiatalok nyíltan beszélnek. Az alkoholfogyasztás a hétféjére korlátozódik a tapasztalatok szerint, azonban ekkor a szórakozóhelyeken korlátlanul fogyasztanak a fiatalkorúak is saját elmondásuk szerint. A szülői nevelés hiányának tudható be az is, hogy pénteken és szombaton este és éjszaka tizenévesek csatangolnak a városban anélkül, hogy otthonról bárki is hiányolná őket. Az iskolai drogfogyasztás jelenleg nem bizonyítható, bár erre már történtek kísérletet a nyomozó hatóság bevonásával negatív eredménnyel. Az elrettentő hatást kívánjuk elérni a szűrőpróba-szerű ellenőrzésekkel.

Igazolatlan késések, mulasztások. A kötelező heti 35 órás tanrend betartása néhány tanulónak nehezen megy, sokat késnek, nem mennek be órára, vagy iskolába egy-egy napon. Ők főként a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémával küzdő tanulók közül kerülnek ki. Késésüket és hiányzásukat a jogszabályoknak megfelelően kezelik. Éves átlagban (két félétet figyelembe véve) az igazolatlan mulasztások óraszámát 1,5/fő. A középiskolai viszonylatban ez az érték alacsonynak számít, de ellene minden esetben fegyelmező eszközzel lépnek fel.

Védelembe vételi ügyek. Az elmúlt évben 5 esetben kaptak értesítést kiskorú tanulóik védelembe vételéről. A hatósággal minden esetben tartották a kapcsolatot a helyes eljárások, gyakorlatok megtételével kapcsolatban. A védelembe vétel az év folyamán 2 esetben megszűnt.

Fiatalkorúak által elkövetett szabálysértések. A 2014-es évben 2 esetben jutott tudomásunkra a pártfogói felügyelet kijelölése, amelyről maguk az érintett tanulók számoltak be. Ezekről az esetekről hivatalos értesítést nem kaptak, bár a tanulók pedagógiai jellemzését az iskola adja az eljáráshoz.

A tendenciákat tekintve egyre növekszik a magatartászavarral, figyelemzavarral, életvezetési problémákkal iskolánkba kerülő tanulók száma. Az esetek növekvő többségében a pedagógusok már nem rendelkeznek megfelelő kompetenciákkal a tanulók újonnan megjelenő súlyos problémáinak szakszerű kezeléséhez. A köznevelési törvényben korábban megfogalmazott – és a pedagógusok által egy évtizede igényelt – iskolapszichológus alkalmazása elkerülhetetlenné vált.

A gyermek és ifjúságvédelmi felelősök feladatkör 8 évvel korábbi irányított kiszervezése miatt új keletkezett a feladatellátásban, amelyet a 32 órás pedagógusi feladatellátási kötelezettség sem tud problémamentesen megoldani. Az osztályfőnökök látják el első sorban ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységeket, így különösen a szociális helyzet felmérését, a tanulási, beilleszkedési, magatartási zavarokkal küzdő tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók felterjesztését és nyomonkövetését, a tanulók egészségügyi státuszának figyelését, a mulasztások rögzítését és a szükséges elsődleges jelzések megtételét. Az intézményi szintű koordinációt, valamint a hatóságokkal való kapcsolattartást, a jelzések megtételét az iskolavezetés végzi.

A jelzőrendszer működésének tapasztalatai: A tiszaföldvári társintézmények és a hatóság által fenntartott jelzőrendszer jól működik. Az intézmény más településekkel, más járási hivatalokkal is kapcsolatban áll, így a jelzőrendszerünk igen kiterjedt illetékességi területtel bír. Fennakadást nem tapasztaltak.

Római Katolikus Plébánia: A katolikus hit- és erkölcsstan foglalkozásokon és az ifjúsági összejöveteleken a gyermekeket és diákokat az egyházuk által képviselt pozitív erkölcsi értékek mentén nevelik. Cél többek között a helyes önismeret kialakítása, egészséges emberi kapcsolatok létrehozása és ápolása, a közösségi szemlélet kialakítása, a társadalomban vállalt aktív szerepvállalás kezdeményezése.

Szervezőként rész vesznek a tiszamenti plébániák régiós találkozóinak szervezésében, bekapcsolva tiszaföldvári diákokat a környező települések plébániáinak közösségi életébe. Kölcsönösen segítséget nyújtva a lelki fejlődésben, programok kialakításában. Pl.: régiós ifjúsági találkozókat szerveznek itt Tiszaföldváron és a környékbeli településeken. Tanévzáró családi napot tartottak június 7-én, szabadtéri ifjúsági hangversenyt az Ószőlői általános iskola énekkarának bevonásával június 13-án, majd ingyenes nyári napközis tábor szintén a plébánián. A tavalyi évben bekerítették és táborozásra alkalmassá tettek a városi sportpálya melletti területüket. A közel egy hektáros fás, ligetes helyen megkapták a jogot, hogy itt rendezzék meg a tiszamenti plébániák fiataljai nyári, régiós nagytáborukat. Tavalay, 2014. augusztus 5-től 10-ig 90-en táboroztak az új táborhelyen, a résztvevők fele tiszaföldvári volt.

Kéthetente drog- és alkoholmentes szórakozási lehetőséget, összejövetelt biztosítanak. Évközben kézműves foglalkozásokat, szabadtéri rendezvényeket tartanak a plébániakertben és a sportpályán, kirándulásokat a környéken, Mikulás ünnepséget stb. ingyenesen rendezik, hogy az anyagilag hátrányos helyzetű gyermekek is részt tudjanak rajtuk venni. Karitászcsoport az elmúlt évben 100 gyermekes családhoz és egyedülálló idős emberhez juttatott el tartósélelmiszer csomagot karácsony előtt. Év közben is rendszeresen támogatnak rászoruló családokat.

Szorgalmazzák, hogy közintézményeinkben gyermekeink és fiataljaink közül minél többen tartozzanak pozitív erkölcsi értékeket képviselő közösséghez (sport, kulturális, vallási stb.), amely megtartó erőt jelent számukra a káros hatásokkal szemben.

5.2. A problémák alapján meghatározott legfontosabb célok, eszközök azok megoldására és javaslatok a jövőre vonatkozóan

Az előző részben az intézmények által felvázolt problémák zömének megoldása nem kizárólag a gyermekvédelmi rendszer feladata, hisz átfogó társadalmi problémákról van szó.

Az intézmények kompetenciájukon belül kezelik az általuk tapasztalt problémákat. Egységes az álláspontjuk a tekintetben, hogy alkalmanként a felmerülő gondok túllépnek az intézmény hatáskörén.

A jövőre vonatkozóan a fenti problémákból kiindulva az alábbi átfogó célokat határozhatjuk meg:

- A szülőkkel való együttműködés erősítése. Családvédelem. (Nyílt napok, szülői fórumok számának növelése, célzott fogadóórák szülőknek, nevelési tanácsadás megszervezése a szülők számára. Családi délutánok, nyílt napok, nyílthet a szülői ház és az intézmény szorosabb együttműködésének támogatására.)
- A gyermek pszichés és testi fejlődését veszélyeztető okok megelőzése, feltárása és megszüntetésének előmozdítása. HH, HHH, veszélyeztetett gyermekek beazonosítása.
- A tanulók szociális helyzetének megismerése, valamint közreműködni a veszélyeztetett helyzet megelőzésében és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében. A nehéz élethelyzetbe kerülő nevelési, magatartási problémákkal küzdő gyermekek gondozása, segítése, szakellátáshoz juttatása.
- Tanár – diák kapcsolatok szélesítése.
- Egészségnevelési program folytatása.
- Szoros együttműködés fenntartása a Gyermekvédelmi és Gyermekjóléti szolgálattal, Rendőrséggel, Védőnőkkel, Roma nemzetiségi Önkormányzattal, Kormányhivatallal.
- Fellépés a szenvedélybetegségek kiskorúak körében történő elterjedése ellen, valamint a szabálysértések, bűncselekmények megelőzése.
- Szoros együttműködés a Rendőrséggel. (Azonnali segítség kérése olyan esetekben, problémák megoldásában, amely már pedagógiai eszközökkel nem megoldható. Fontos a gyors reagálás, a törvénybe ütköző cselekedetek tudatosítása, ezáltal megelőzése.)
- Olyan iskola létrehozása, iskolai légkör megteremtése, amelyben a gyermek-szülő és a pedagógus is jól érzi magát.
- Veszélyeztetettség időbeli felismerése, prevenciója. Fontos feladat a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése. Figyelemmel kísérni a gyermek életkörülményeit, a közösségi viszonyokat.
- Esélyegyenlőség megteremtése. Másság elfogadása, elfogadtatása a gyermekekkel, szülőkkel egyaránt, hátrányok kompenzálása, szegregációmentesség érvényesülése.
- Az intézményi étkeztetés színvonalának megtartása, még nagyobb hangsúly helyezése az egészséges táplálkozásra és életmódra, a gyermekek és a szülők meggyőzése a rendszeres étkezés fontosságáról.
- Rendszeres bölcsődébe, óvodába, iskolába járás fontosságának tudatosítása mind a gyermekben, mint a szülőben, valamint az indokolatlan – akár igazolt, akár igazolatlan – hiányzás számának csökkentése.
- Negatív környezeti hatások lehetőség szerinti csökkentése, és egyidejűleg pozitív példák mutatása a gyermekek számára, széleskörű prevenciók tevékenység folytatása.
- Figyelemmel kísérni a tanulmányi eredményeket, annak romlása esetén feltárni az okokat, szükség esetén pedagógiai segítséget nyújtani.
- Közintézményekben a gyermekek/ fiatalok közül minél többen tartozzanak pozitív erkölcsi értéket képviselő közösséghez.
- Iskolarendőr program bővítése.

A problémák kezelésében és a célok elérése érdekében az alábbi eszközök, módszerek állnak rendelkezésre, melyeket a nevelési-oktatási intézmények mind preventív célzattal, mind a már felszínre került probléma kezelése során alkalmaznak:

- Nagy arányban vesznek részt Gazdagító Programokon a többi gyermek mellett a HH, HHH és SNI gyermekek és szüleik is. (Ilyen a „Manó-Vár”, Úgyes kezek, Kis felfedezők nagy utazásai – Gazdagító Program, Szülő-gyermek-óvodapedagógus egész napos Gazdagító Program).
- A gyermekek egyéni képességeihez igazodó, differenciált fejlesztése.
- Kiemelt figyelem a gyermekétkeztetés terén. (Egyre több gyermek csak az óvodában, iskolában jut tápláló ételhez.)
- A gyermekek személyiségfejlődésének elősegítése, logopédiai fejlesztéssel, a gyógytestneveléssel, gyógypedagógiai foglalkozásokkal és egyéni fejlesztéssel, óvodai programokkal (hittan, drámajáték, zeneóvoda, beszéd- és nyelvfelkészítés, úszásoktatás, tehetségműhely).
- Előzetes családlátogatás a leendő óvodás gyermek és a családi szociokulturális háttérének megismerése, a szülő rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodai életéről, egyéni fejlődéséről.
- Az óvodapedagógusok mindennapi kommunikációja a gyermekvédelmi felelőssel az aktuális problémákról. Gyermekjóléti szolgálat munkatársaival napi kapcsolat tartása. Konzultációk, esetmegbeszélések.
- Szülők részére szakmai előadások, fórumok szervezése. Gyakori családlátogatások.
- Logopédiai segítségnyújtás – Nevelési Tanácsadóval együttműködésben.
- Mentorálás az Útravaló-Macika programban halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére a tanulásban, otthoni felkészülésben. Tanulmányi versenyek, vetélkedők.
- Az egészségnevelési, felvilágosító előadások az iskolavédőnők közreműködésével.
- Iskolarendőri rendszer, a rendőrök személyes jelenléte, felvilágosító munkájuk. Részvétel az országosan meghirdetett, Bűnmegelőzési Tanácsadók az Iskolában programban
- A pedagógia eszközeivel, speciális megsegítéssel, differenciált tanórai és szabadidős tevékenység, egyéni fejlesztés a nevelő-oktató munka során.
- A napközi és a tanulószoba, továbbá különböző foglalkozások, sportolási lehetőség biztosítása a gyermekek részére.
- Drogprevenciós tájékoztatók, dohányzásellenes programok, szexuális felvilágosító előadások, csoportos és személyes beszélgetések, önismereti csoportok működése, tanácsadás. Jogszabályok által biztosított lehetőségek kiközvetítése, ügyintézési segítség. Pályázatok figyelése.
- Egyéni képességekhez igazodó tanórai, tanulás megszervezése:
 - nívócsoportos oktatás (matematika, idegen nyelv)
 - sajátos nevelési igényű tanulók komplex fejlesztése
 - felzárkóztató, fejlesztőórák
 - tehetséggondozás.
 - sportfoglalkozások.

Az egyes problémák túlnőnek a nevelők, pedagógusok, a jelző rendszer szakembereinek a hatáskörén és intézkedési lehetőségein. Sok esetben társadalmi méretű prevenciós programokra lenne szükség. A már alkalmazott módszereken túl, az előzőekben meghatározott célok elérése érdekében az alábbi – a jelzőrendszer tagjai által egyhangúan kinyilvánított – javaslatok megvalósítására kiemelt hangsúlyt kell fektetni:

- Az egyre súlyosabb és egyre komolyabb problémákkal küszködő gyermekek gondjainak megoldására okvetlenül szükség van pszichológus intézményi alkalmazására. Az intézményekben állandóan jelenlévő problémák mellett a folyamatos szülői megkeresés is indokolja a független intézményi pszichológus alkalmazását. Az évek óta húzódó problémát megoldani látszott a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, melynek 2013. szeptember 1. napjától hatályos 2. melléklete melynek értelmében a nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszáma az iskola- illetve óvodapszichológus, a következők szerint: 1-500 gyermek, tanuló között 0,5 fő, 500 gyermek, tanuló felett 1 fő. Ezen törvényi rendelkezés azonban a hatályba lépését megelőző hónapban sajnálatos módon hatályon kívül helyezésre került.
- Támogatni szükséges a szabadidő hasznos, kulturált eltöltését szolgáló szabadidős programok, a rendszeres sportolás, testmozgás szervezését.
- A jelzőrendszer tagjai között még szorosabb és folyamatosabb együttműködés kiépítése, mely során legyen rendszeres visszajelzés a megtett intézkedésekről, továbbá egyes esetekben nagyobb együttműködés lenne indokolt a rendőrséggel és a polgárőrséggel, civil szervezetekkel és a helyi egyházakkal.

6. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA

6.1 Tiszaföldvár Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciója

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete Tiszaföldvár Város Bűnmegelőzési stratégiáját a 98/2015. (II. 26.) számú határozatával, Drogellenes stratégiáját 97/2015. (II.26) határozatával fogadta el.

Tiszaföldvár Város Bűnmegelőzési stratégiájának célja az önkormányzat közbiztonsági és bűnmegelőzési céljainak és feladatainak megfogalmazása, a prioritások kijelölése, és a lehetőségek feltárásával a megvalósítás módjának meghatározása. Tiszaföldvár Város közigazgatási területén a közbiztonság javítása, az objektív és szubjektív biztonságérzés közelítése. A lakosság életminőségének javítása a bűnözés csökkentése mellett.

A koncepció megalkotásával a Képviselő-testület szándéka a közbiztonságot, bűnmegelőzést érintő ügyekkel kapcsolatban:

- az érdekek feltárása,
- az okok megállapítása,
- a célok meghatározása,
- a elsőbbséget élvező feladatok meghatározása, kiválasztása,
- szakmai tanácsadás kérése a döntés előkészítés során valamint

a társadalom és értékek helyi védelme a bűnözőktől, a közlekedési szabályokat súlyosan megszegőktől.

A Stratégia általánosan megállapított célok mellett az alábbi részterületeken meghatározott és kijelölt prioritásokat fejtí ki: a közterület és közcélú helyek rendje, a bűnözés utánpótlás bázisának csökkentése, a kortárs csoportok segítő szerepének növelése, gyermek- és ifjúsági bűnelkövetés megelőzése, kezelése. A helyi kedvezőtlen tendenciák megállítása érdekében az a prioritások alapján meghatározott feladatok, a biztonságos településképi kialakítása, általános bűnmegelőzés és vagyonvédelem, időszakos közvélemény kutatások, közlekedési balesetek megelőzése, betöréses lopás megakadályozása, rablás megelőzése, kábítószerrel történő visszaélés megelőzése, rongálás, vandalizmus megakadályozása, városi biztonság fokozása, gyermek és fiatalok bűnözés csökkentése, családon belüli erőszak visszaszorítása, áldozattá válás megelőzése, önkéntesek szervezése (pl. a polgárőr egyesülettel karöltve) kortárs csoportok megerősítése.

A Konceptió feladatainak megvalósítása érdekében a Polgármesteri Hivatal, az önkormányzat intézmények, a polgárőrség és a helyi rendőrség együttműködnek a prevenció érdekében.

Tiszaföldvár Város Drogellenes stratégiájának célkitűzései (összhangban a Nemzeti Drogellenes Stratégiával és annak célkitűzéseivel.) az alábbiakban fogalmazhatók meg:

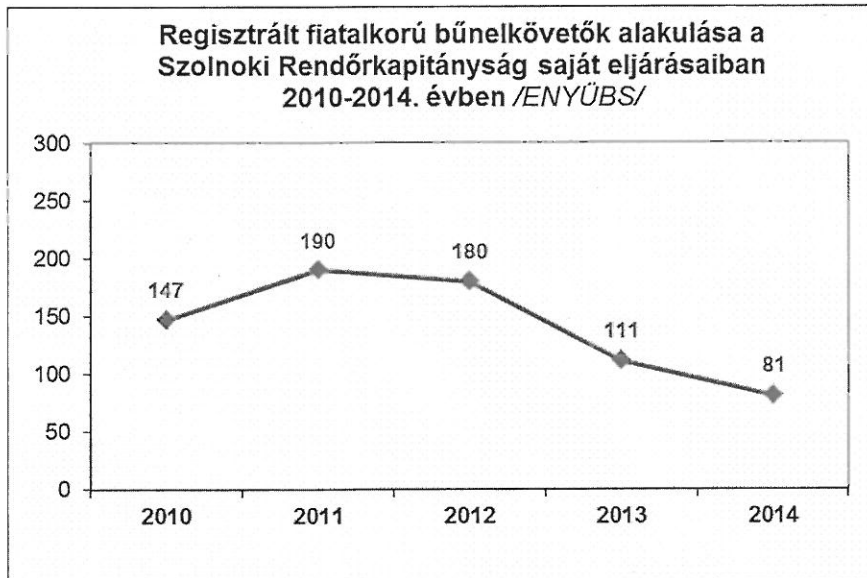
- Fontos cél a tiltott kábítószeres és az egyéb pszichoaktív anyagok használata kockázatának, valamint az azzal kapcsolatos következményeknek a fokozott tudatosítása. E célból a korai észlelésre és beavatkozásra, az egészséges életmód ösztönzésére és a célzott megelőzésre kell törekedni már a nevelési-oktatási intézményekben.
- A lakosság számára biztonság nyújtása a kábítószeres előállítás, kereskedelme, ezzel kapcsolatos bűncselekmények vonatkozásában. Ennek érdekében a kereslet és a kínálat Kereslet és kínálat együttes csökkentése szükséges. Multidiszciplináris, összehangolt együttműködést kell ösztönözni a szociális, egészségügyi, oktatási területen.
- Meg kell teremteni a biztonságos, drogmentes szórakozás feltételeit. Növelni kell az alternatívákat, melyekből a fiatalok választhatnak.
- A család - mint elsődleges szocializációs közeg- felelőssége a dropprevenció területén meghatározó. A családok érzékenyítése ez irányba a stratégia egyik kiemelt területe kell, hogy legyen.
- El kell érni, hogy Tiszaföldváron a rendelkezésre álló eszközök széles körű alkalmazásával visszaszoruljon a drogfogyasztás.

A stratégia prioritásai, iskolai egészségfejlesztés, dropprevenció, a család szerepének erősítése a megelőzésben, a tömegkommunikáció aktív bekapcsolása a megelőzésbe és egészségfejlesztésbe, társadalompolitikai színterek stratégiai összekapcsolása, törekedni a regionális jelleg miatt a többi településsel való szorosabb együttműködésre, több korai elérést biztosító program lebonyolítása.

A konceptió alapján a droghasználat megelőzésében a következő társadalmi közegek vesznek részt: a család, köznevelési intézményi szintér, munkahelyi szintér, helyi közösségek és a szabadidő eltöltés szinterei, rendőrség, Egyesített Szociális Intézmény Tiszaföldvár, Egészségügyi intézmények, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Járási Hivatal Járási Gyámhivatala.

6.2. Tapasztalatok a fiatalkori és gyermekkori bűnelkövetésről

A Szolnoki Rendőrkapitányság saját eljárásaiban, a tavalyi évben csökkent a fiatalkorú bűnelkövetők száma, amíg 2013-ban 111, addig 2014-ben 81 fiatalkorút regisztráltak az ENYÜBS (Egységes Nyomozó Hatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztikai Rendszer) adatai szerint. Azonban sem a gyermekkorú elkövetőkre vonatkozóan, sem pedig a településekre lebontott adatok nem állnak rendelkezésre.

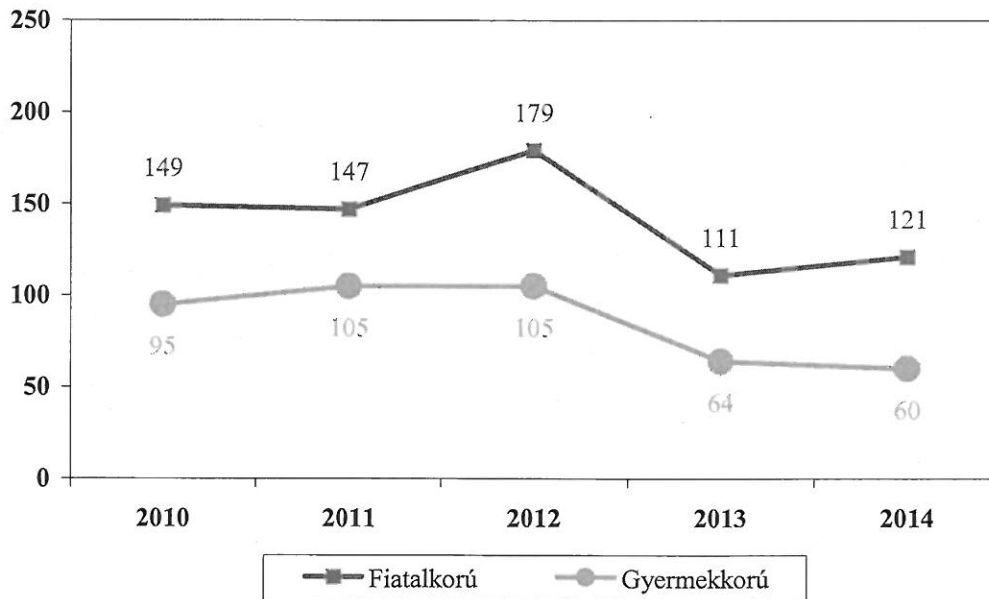

A kiskorú elkövetőkkel kapcsolatos oksági tényezők a kapitányság illetékességi területére vonatkozóan az alábbiak:

- Szubjektív okok:
 - agresszivitás,
 - anyagi haszonszerzés,
 - kalandvágy,
 - befolyásolhatóság,
- Objektív okok:
 - rossz baráti környezet,
 - iskolai konfliktus,
 - kimaradás az iskolából,
 - osztályismétlés, gyenge tanulmányi eredmény,
 - helytelen nevelés,
 - bűnöző családi környezet.

A saját büntetőeljárásokban, 2014-ben 60 gyermekkorú és 121 fiatalkorú személyt regisztráltak sértettként. 2013. évhez képest csökkent a gyermekkorú és emelkedett a fiatalkorú sértettek száma. Az elmúlt öt év változásait az alábbi diagram szemlélteti. A Kapitányságon a tavalyi évben is nagy hangsúlyt fektettek az áldozattá válás megelőzésére mind két korosztálynál.

Sértettek megoszlása életkoruk szerint a Szolnoki Rendőrkapitányság saját eljárásaiban 2010-2014. években /ENYÜBS/

A adatok szerint az alábbi, Tiszaföldváron történt bűncselekmények elkövetése miatt indult büntetőeljárás 2014. évben, tiszaföldvári lakóhelyű, kiskorú elkövető ellen:

- Egy fiatalkorú lány az egyik általános iskolában, tanítási szünetben gyermekkorú lány iskolatársát tetteg bántalmazta, egy alkalommal hátba rúgta, majd tenyérrel nyakon ütötte. Az ügyben könnyű testi sértés büntette miatt indult büntetőeljárás.
- Egy fiatalkorú lány ugyanabban az általános iskolában előzetes szóváltást követően tetteg bántalmazta egy gyermekkorú lány iskolatársát. Az ügyben garázdaság vétsége miatt indult büntetőeljárás.
- Két lakásotthonban lakó, fiatalkorú fiú eltulajdonított egy kerékpárt, amely az egyik általános iskola sportsarnokának falához volt letámasztva és számszoros lakattal lezárva. Az eltulajdonított kerékpár a lakásotthon udvarán került feltalálásra.
- Egy lakásotthonban lakó fiatalkorú fiú szexuálisan közösült egy szintén ott lakó gyermekkorú fiúval. Az ügyben szexuális kényszerítés büntette miatt indult büntetőeljárás.
- Egy fiatalkorú fiú, egy felnőtt korú férfi társával együtt egy bekerített lakóház alsó épületébe ajtóbefeszítés módszerével behatolt, majd onnan szerszámgepeket tulajdonítottak el.
- Ugyancsak ez a fiatalkorú fiú egy családi ház udvarán található melléképület fa ajtaját a sarokvasról leemelte és oda bejutva, onnan láncfűrészrel tulajdonított el.
- Egy fiatalkorú fiú egy lakóházhoz tartozó bezárt kaput berúgott, majd az udvarra bejutva a ház ablaküvegét és a külső bejárati ajtó üvegét is betörte. Ezt követően pedig az időközben megjelenő bejelentőt tetteg bántalmazta. Az ügyben magánlaksértés és könnyű testi sértés miatt indult büntetőeljárás.

- Egy fiatalkorú fiú, egy felnőtt korú férfi társával együtt ajtóbefeszítés módszerével behatolt egy lakatlan lakóházba és onnan mosógépet, centrifugát, horgászbót, bukósisakot és egy üzemképtelen segéd-motorkerékpárt tulajdonítottak el.
- Egy fiatalkorú fiú egy ház udvaráról tehergépkocsi akkumulátort tulajdonított el.
- Két fiatalkorú lány az egyik ruházati üzletből próbált meg eltulajdonítani női felső ruházatot.
- Egy fiatalkorú fiú az egyik üzlet előtti kerékpártárolóból megkísérelt eltulajdonítani egy lezárt állapotú kerékpárt.

Gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként meg kell azt is említenünk Tiszaföldvár vonatkozásában, hogy 7 kiskorú személy volt 2014. évben, akik családból szöktek el (a korábbi évben 4 főt regisztráltak). Mind a hét esetben a Megelőzési és Értékelő Alosztály jelzéssel élt a tiszaföldvári gyermekjóléti szolgálat felé. A JNSZ Megyei Gyermekvédő Intézet és Gyermekotthon tiszaföldvári lakásotthonaiból rendszeresen érkezett bejelentés szökött kiskorúakról a tavalyi évben is. Az intézeti és a családból szökések esetében is megállapítható, hogy az esetek több mint felében a kiskorú személyek önként visszatérnek gondozási, ill. lakóhelyükre, valamint még a körözés elrendelése előtt tartózkodási helyük - köszönhetően elsősorban a bejelentés kapcsán foganatosított gyors rendőri intézkedéseknek - megállapítása megtörténik.

Az elmúlt évekhez hasonlóan a családon belüli erőszakkal kapcsolatos bejelentéseket is kiemelten kezelték a vonatkozó ORFK normának megfelelően. 2014-ban 19 db olyan bűncselekmény történt Tiszaföldváron (a korábbi évben 8 volt), amely a családon belüli erőszakkal volt összefüggésben (pl.: testi sértés, kiskorú veszélyeztetése, szexuális kényszerítés, szexuális visszaélés, kapcsolati erőszak, zaklatás, magánlaksértés, személyi szabadság megsértése). Ezen túlmenően a vizsgált időszakban, a városban élők vonatkozásában, 10 általános ügyben vizsgáldtak családon belüli erőszakkal kapcsolatos rendőri intézkedés alapján, a korábbi évben ez a szám 28 volt. Ezen ügyekben a Megelőzési és Értékelő Alosztály 1 jelzést küldött a tiszaföldvári gyermekjóléti szolgálat felé, 1 jelzést a családsegítő szolgálat felé és 1 jelzést a gyámhivatal felé.

2014. évben is egymást segítő, együttműködő, jó kapcsolata volt a Rendőrkapitányságnak gyámhivatalokkal, a gyermekjóléti - és családsegítő szolgálatokkal, az áldozatsegítő szolgálattal, ill. az óvodák, iskolák, kollégiumok vezetőivel, ifjúságvédelmi felelőseivel és drogügyi koordinátoraival is.

A családon belül történt bűncselekmények áldozatait körültekintően, szinte minden esetben női munkatársak hallgatják meg, elkerülve ezzel a másodlagos áldozattá válást. Rendszeresen részt vesznek a témával kapcsolatos konferenciákon, ill. azokon az esetmegbeszéléseken, ahol a gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembereivel közösen, az adott ügynek megfelelően, személyre szabottan megtervezik a veszélyeztetett kiskorú számára megfelelő intézkedéseket. A kapitányságon a vonatkozó ORFK normának megfelelően 2012-ben kialakításra került a gyermekmeghallgató szoba, melyet a tavalyi évben is több alkalommal használtak.

Ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésére a településen 2014-ban 1 esetben került sor, amely ügyben a bíróság a megelőző távoltartást elrendelte. 2013-ban 3 esetben történt ilyen intézkedés.

A rendőrségi bűnmegelőzés fontos feladata a biztonságért érzett egyéni és közösségi felelősség kialakításának elősegítése, annak tudatosítása, hogy személye, vagyona megóvásáért mindenki maga és közvetlen környezete, közössége felelős elsősorban.

Rendészeti bűnmegelőzésről kétféle értelemben beszélhetünk. Tágabb értelemben megelőző jellege van szinte valamennyi rendőri intézkedésnek. Szűkebb értelemben a rendőrség bűnmegelőzési szolgálata által kifejtett tevékenységről van szó, amelynek elsődleges célja a proaktív rendőri munka révén a polgárok hozzásegítése biztonságuk kialakításához. Emellett jelentős terület a rendészeti bűnmegelőzés oktatási tevékenysége: iskolai bűnmegelőzési órák, lakossági fórumok, ismeretterjesztő előadások tartása.

A rendészeti bűnmegelőzés az állami és önkormányzati szervekkel, társadalmi szervezetekkel és a lakossággal együttműködve végzett olyan rendőri tevékenység, amely a bűncselekmények számának csökkentését, a lakosság szubjektív biztonságérzetének javítását és a bűncselekmények áldozatainak segítségét célozza. A bűnmegelőzés az a terület, ahol kiemelten fontos a közvetlen kommunikáció a végrehajtó szervek és a társadalom között.

A fentiek megvalósítása érdekében az alábbi tevékenységek, programok kapcsolódtak - Tiszaföldvár vonatkozásában - 2014. évben a gyermekvédelemhez.

- A 2013/2014-as tanévben is tovább folytatódott „az iskola rendőre” elnevezésű program, amely nagymértékben segítette a rendőrség által a gyermekek védelmére irányuló átfogó bűn- és baleset-megelőzési tevékenységet. A program célja - lehetőség szerint minden általános iskolának legyen egy iskolarendőre, aki közvetlen kapcsolatban van az iskola vezetésével és a diákokkal - az elmúlt tanévben is megvalósult, mivel a kapitányság illetékességi területén 12 szolnoki és 18 vidéki általános iskolában végezték tevékenységüket a rendőrök (összesen 28 fő), így Tiszaföldvár általános iskoláiban is. Elsősorban az egyenruhás (KMB), valamint a bűn- és baleset-megelőzési területen dolgozó rendőrök folyamatosan tartották a kapcsolatot az iskolák vezetőivel, részt vettek az évnyitókön, évzárókön, a tantestületi és a szülői értekezleteken is. Több iskolai rendezvényen, diáknapon, fordított napon jelentek meg. Az iskolák részére bűn- és baleset-megelőzési szóróanyagokat juttattak el, valamint igény szerint bűn- és baleset-megelőzési előadásokat, vetélkedőket tartottak. A megelőzési órák témái közé felvették a jogkövető magatartási kultúra erősítését, felhívták a gyermekek figyelmét az áldozattá válás megelőzéseire, valamint a bűnelkövetés veszélyeire. Ezekon kívül a legfőbb témák az iskolai agresszió, a droghasználat, a designer drogok, az iskolában elkövetett bűncselekmények, a fiatalkori bűnelkövetés következményei, az internetezés és a vakáció veszélyei voltak. Bűnmegelőzési órákat a 2013/2014-es tanévben 11 iskolában tartottak alkalommal 1200 gyermek részvételével. Közlekedésbiztonsági órák megtartására 22 iskolában, 750 fő gyermek részére került sor. A 2014/2015-es tanévben a program végrehajtását 12 szolnoki és 18 vidéki általános iskolában kezdték meg a rendőrök, összesen 28 fő.
- Országosan 2013. szeptember 01-től indult be az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program a középiskolákban. A Kapitányságnál 2 fő szenior állományú, kiképzett bűnmegelőzési tanácsadó kezdte meg munkáját ekkor 2-2 oktatási intézményben. Az egyik tanácsadó a tiszaföldvári Révay György Szakiskolában végzi feladatát. A tanácsadó 2014. év szeptember végén a pedagógiai programhoz igazítottan - a korábbi tanévhez hasonlóan - munkatervet állított össze a 2014/2015-ös tanévre vonatkozóan. Az elérhetőségeiről készített plakátokat ismételten kihelyezte az iskola falújságaira. A

bűnmegelőzési tanácsadó tanév közben folyamatosan kapcsolatban volt az iskolával, az intézmény vezetőjével és a pedagógusokkal, bűnmegelőzési előadásokat, tájékoztatókat tartott a fiataloknak, ismeretterjesztő kiadványokkal látta el őket, rendszeresen megjelent az iskolai rendezvényeken, esetmegbeszéléseken. Az iskola visszajelzései mind a programot érintően, mind pedig a bűnmegelőzési tanácsadó tevékenységével kapcsolatban pozitív. Jó munkakapcsolat alakult ki közöttük.

- A bűnmegelőzési tanácsadó közreműködésével 2014. május 22-én részt vettek a Révay György Szakiskola gyermeknapi rendezvényén, ahol közel 200 fő részére bemutatták a rendőrség szolgálati gépkocsiját, a részegszemüveget, a tanulókat tájékoztattuk a rendőrség munkájáról, tevékenységéről, valamint kerékpáros ügyességi pályát állítottunk össze a gyermekeknek, akik ismereteket szerezhettek még a kerékpáros közlekedés szabályairól is.
- 2014. év egyik legsikeresebb saját szervezésű rendezvénye volt ismét a március 25. és 27. között a kapitányság udvarán megtartott „V. Kapitánysági Nyílt hét”. A rossz időjárás ellenére közel 2100 óvodás, általános- és középiskolás vett részt a különféle bemutatókon, programokon. Többek között volt rendőrkytás, fegyverzettechnikai, taktikai és bűnügyi technikai bemutató, szolgálati gépkocsi és motorcsónak megtekintése, a gyermekek kipróbálhattak repülőgép és motor szimulátort, a Honvédség a BV Intézet és a Katasztrófavédelem technikai eszközeit, a Magyar Vöröskereszt interaktív bemutatóját, KRESZ és drog-totót tölthettek ki, részegszemüveges ügyességi pályán mehettek végig. Megismerkedhettek a rendőrség, a büntetés végrehajtás, a honvédség, a katasztrófavédelem, a Magyar Vöröskereszt, a Nemzeti Közlekedési Hatóság és a Polgárőrség munkájával.
- 2014. év egyik legsikeresebb saját szervezésű rendezvénye volt ismét a március 25. és 27. között a kapitányságunk udvarán megtartott „VI. Kapitánysági Nyílt hét”. Több mint 2100 óvodás, általános- és középiskolás vett részt a különféle bemutatókon, programokon. Többek között volt rendőrkytás, fegyverzettechnikai, taktikai és bűnügyi technikai bemutató, szolgálati gépkocsi és motorcsónak megtekintése, a gyermekek kipróbálhattak repülőgép és motor szimulátort, láthatták a Honvédség, a BV Intézet és a Katasztrófavédelem technikai eszközeit, a Magyar Vöröskereszt interaktív bemutatóját, KRESZ és drog-totót tölthettek ki, részegszemüveges ügyességi pályán mehettek végig. Megismerkedhettek a rendőrség, a büntetés-végrehajtás, a honvédség, a katasztrófavédelem, a Magyar Vöröskereszt, a Nemzeti Közlekedési Hatóság és a Polgárőrség munkájával.
- Folyamatosan részt vesznek a JNSZ MRFK szervezésében 2013. áprilisban indult, az „Áldozatsegítő kapacitás fejlesztése Jász-Nagykun-Szolnok megyében” című áldozatvédelmi projekt végrehajtásában. A pályázat egyik programelemeként 2014. március 27-én a „Kapitánysági nyílt hét” keretein belül, majd 2014. szeptember 26-án, Tiszaöldváron nagyszabású rendőrségi, áldozatvédelmi Roadshow került megrendezésre. 2014. június 05-07. között került megtartásra az áldozatvédelem jegyében a szolnoki Hild téren és az Aba-Novák Művelődési Központban a „Zsarnapok” elnevezésű, nagyszabású rendőrségi rendezvény, melyen a kapitányság is aktívan közreműködött különböző bűnmegelőzési programokkal. Ezekon, az áldozatvédelmi rendezvényeken volt ismeretterjesztő bűnmegelőzési előadás, rendőrségi technikai, bűnügyi technikai, kommandós, szolgálati kutyás és önvédelmi bemutató is.

- 2014. június 05-én az Aba-Novák Kulturális Központban nyitott ki az a Prevenációs, Információs Iroda, melynek egész évben történő működtetésében a kapitányság is jelentős szerepet vállalt. Az irodát felkereshetik a potenciális áldozatok, a bűnmegelőzéssel vagy áldozatvédelemmel kapcsolatban információt gyűjtők, érdeklődők is.
- 2014. év őszén indult be a kapitányságon a rendőrség új programja, „A szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” címmel. A feladat végrehajtására a kapitányság egyik iskolai bűnmegelőzési tanácsadója, Mészáros János r. alezredes, szenior kolléga került kijelölésre. A program elsődleges célja, a 12-18 éves gyermekeket nevelő szülők, családok tájékoztatása a kábítószer bűnözéssel kapcsolatos kockázatokról, a megelőzés lehetőségeiről. November hónapban az új program beindításáról tájékoztatták az oktatási intézményeket és tették közzé a bűnmegelőzési tanácsadó elérhetőségeit. Az elmúlt hónapokban már számos intézmény és szülő is felvette a kapcsolatot az előadóval, akiknek a részletes tájékoztatása megtörtént. E témában már több szülői értekezlet megtartására is sor került az illetékességi területünkön található iskolákban.
- A bűn- és baleset-megelőzési, vagyonvédelmi kiadványaikat, valamint az ELBIR rendszeren érkező tájékoztató anyagokat is folyamatosan juttatják el az érintetteknek - a rendőrőrsaink, a KMB-k, a Polgárőrség segítségével -, valamint rendezvényeiken is terjesztik. Ezek megtalálhatóak a kapitányság ügyfélfelújában elhelyezett információs pultnál és a bejáratú ajtó melletti falújságra is kihelyezésre kerülnek. A kapitányság ügyfélfelújában van elhelyezve a „10 biztonsági tanács időseknek!” és az „Internetezz biztonságosan!” címmel készített nagyméretű plakátjaik is. Az itt található televízió - ügyfélfogadási időben - megelőzési kisfilmeket vetítenek.

A fenti bűn- és baleset-megelőzési programok, rendezvények az idei évben is folytatódnak. A „VI. Kapitánysági Nyílt hét” 2014. április 14. és 17. közötti időpontban kerül megtartásra a Szolnoki Rendőrkapitányságon.

6.3. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelői Szolgálatának 2014. évi tapasztalatai

A pártfogó felügyelői tevékenység keretében a büntetőeljárás és a büntetés – végrehajtás során környezettanulmányok és pártfogó felügyelői vélemények készülnek, különösen az ügyészek és a bíróságok döntésének megalapozásához. A pártfogó felügyelők a bíróságok jogerős ítéletei, illetve az ügyészségek jogerős határozatai alapján végrehajtják a pártfogó felügyeletet, illetve ellátják a bíróságok által kiszabott közérdekű munka büntetés végrehajtásának szervezését és ellenőrzését.

A környezettanulmány a büntetőeljárás során bizonyítási eszköz, a fiatalkorúak ellen indított büntetőeljárás során ez nem mellőzhető. A pártfogó felügyelő – nyomozóhatóság megkeresésére- fiatalkorúval szemben kezdeményezett büntetőeljárás esetén környezettanulmányt készít. A jelzett időszakban – 2014-ben – a településen több alkalommal kaptak felkérést környezettanulmány készítésére. A nyomozó hatóság lopás, garázdaság

vétsége elkövetésének megalapozott gyanúja miatt kezdeményezett büntetőeljárást a településen élő fiatalok ellen.

A környezettanulmány készítésekor minden esetben felvették a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival. Tiszaföldváron kétheti rendszerességgel tartanak ügyfelfogadást a Kunszentmártoni Járási Hivatal Tiszaföldvári Kirendeltségén. Ez lehetőséget teremt arra is, hogy személyesen tájékozódjanak a fiatalok ügyében és a családgondozóval közvetlenül információt cserélhessenek. A pártfogó felügyelő ilyen esetekben tájékozódik, hogy a fiatal elkövető milyen gyermekvédelmi gondoskodásban részesül, illetve veszélyeztetettség észlelése esetén élnek jelzési kötelezettségükkel. Tapasztalataik szerint, a gyermekjóléti szolgálatok már kapcsolatban álltak a terheltekkel és családjaikkal, a családgondozók azonnal tudtak információt szolgáltatni.

A környezettanulmány elkészítéséhez szükséges iskolai vélemények megkérésével kapcsolatban megállapítható, hogy az oktatási intézmények, és a terheltekkel tanulói jogviszonyban álló iskolák minden esetben együtt működők. A pedagógiai jellemzések minden esetben tartalmazzák a környezettanulmány megírásához szükséges információkat. Ez betudható annak, hogy az évek során egyre több oktatási intézmény pedagógusa készített már hivataluk számára pedagógiai jellemzést.

Pártfogó felügyelői vélemény készítésére, fiatalok esetében a vizsgált időszakban 2 alkalommal – lopás elkövetése miatt – került sor. A pártfogó felügyelői véleményt a pártfogó felügyelők az ügyészség és a bíróság megkeresései alapján készítik el, melyben bemutatásra kerülnek az elkövetői magatartás személyes vonatkozásai, az elkövető cselekményhez való viszonya, a személyiségében és körülményekben megjelenő kockázatok, melyek újabb bűnelkövetéshez vezetnek. Célja, hogy a terhelt személyét, életkörülményeit, a bűncselekmény elkövetéséhez vezető okokat olyan szemszögből vizsgálja és tárja fel, amely egyébként az eljárás adataiból nem, vagy nem kellő részletességgel derül ki.

2014 évben a településen 18 fő fiatalos vonatkozásában állt fenn pártfogó felügyelet (2014. december 31- én folyamatosan maradt) ügyész, és bíróság elrendelése alapján. Vonatkozásukban az ügyészség a vádemelés elhalasztása (4 fő), a bíróság próbára bocsátás (12 fő) intézkedést alkalmazta, valamint felfüggesztett büntetést kapott (2 fő). A gyermekvédelmi szolgálattal a kapcsolatfelvétel megtörtént. Az együttműködés jó a társszervvel, ennek érdekében – lehetőség szerint – élnek a személyes, illetve a telefonon történő konzultáció lehetőségével.

A településen élő fiatalok körében előforduló bűnelkövetések száma – az elmúlt évhez viszonyítva – nem mutat jelentős változást.

Mivel a tankötelezettség korhatára megváltozott, egyre több 16-17 év körüli fiatal kerül be a munkaügyi központok nyilvántartási rendszerébe. Rendszeres szociális támogatásra még nem jogosultak, esetleges (közfoglalkoztatás keretében) pályakezdőként történő foglalkoztatásuk néhány hónapig tart. Általában szüleik eltartására szorúlnak. A tankötelezettség megszűnését követően gyakori a tanuló jogviszony megszüntetése, a rendszeres jövedelemhez jutás reményében. A szülők szeretnék megszabadulni az iskolába járás költségeitől, ezért támogatják a tanulói jogviszony megszakítását. Az iskolai rendszerből már kiesett, de a munkaerő-piacra még be nem lépő fiatalok társadalmi integrációját a korlátlanul rendelkezésre álló szabadidő, a jellemzően már deviáns, de legalábbis veszélyeztetett életmód, és a kortárs csoport csaknem kizárólagos hatása miatt rendkívül nehéz intézményes formák

között segíteni. Megnö a kitöltetlen, kihasználatlan szabadidő hossza. Mindennapi tevékenységüket, életmódjukat a csavargás, céltalanság, és tétlenség határozza meg. Az iskolában folyó munkát valószínűleg megkönnyíti, ha a túlkoros, motiválatlan, tanulni nem akaró fiatalokat nem kell a tanintézményben benn tartaniuk. Az oktatási intézmények élnek a lehetőséggel: a házirendet megszegő, már nem tanköteles korú tanulók jogviszonyát megszüntetik.

A legtöbb fiatalos pártfogolt, terhelt esetében tapasztalható a növekvő arányú halmozottan hátrányos társadalmi helyzet megléte, mely szoros összefüggésben van a bűnelkövetéssel. A bűnelkövetéshez vezető gyakori ok a diszfunkcionálisan működő családi háttér a hiányos szocializáció. A tágabb környezeti hatások közül a bűnelkövetés hátterében fokozódó gyakorisággal meghúzódnak a megoldatlan iskolai konfliktusok, kudarcok, melyek kezeletlen indulatokat gerjesztenek. A fiatalok életkori sajátosságaikból, és alkalmanként sérült személyiségstruktúráikból adódóan könnyen befolyásolhatóak, jövőképük kialakulatlan. A bűnelkövetés szubjektív okai között vezető helyet foglal el a negatív hatású kortárscsoporthoz való erős kötődés, valamint a kalandvágy és kíváncsiság érvényesülése, mely kompenzációs hatású az alacsony önértékelés mellett. Jellemző a szülői felügyelet hiánya, a felügyelet nélküli céltalan szabadidő eltöltés jelentős szerepet játszik abban, hogy a fiatalok bűncselekmények elkövetőivé válnak. A fiatalosok kikerülve a szülői ellenőrzés alól könnyebben követnek el megdöntöndő cselekményeket, és sokszor akaratlanul is, egymást bátorítva bűnelkövetővé válnak.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiáról, valamint a 2012-2014. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1430/2011. (XII. 13.) Korm. Határozat mellékletének I.9. pontja kimondja, hogy ki kell dolgozni a megelőző pártfogás rendszerét.

A 2015. január 1.-től való bevezetése az időben történő beavatkozást, segítségnyújtást jelenti, ha a gyermek ellen elzárással is büntethető szabálysértés, bűncselekmény megvalósítása miatt indult eljárás.

Elsődleges célja a szocializáció elősegítése, a bűnismétlés megelőzése, minél korábbi szakaszban, illetve segítség és támogatás a visszaesés megakadályozása, a társadalomba való beilleszkedés érdekében. A megelőző pártfogás intézménye a védelembe vételi eljárás keretében, annak specifikus kiegészítéseként került szabályozásra.

- A védelembe vételi eljárás keretében, annak specifikus kiegészítéseként kerül szabályozásra.
- A gyámhivatal a szükséges magatartási szabályok előírását a védelembe vételi eljárás során rendeli el.
- A pártfogó felügyelő részt vesz az elrendelés szükségességéről való döntés megalapozásában (környezettanulmány, kockázatértékelés), tartalmi elemeinek meghatározásában (magatartási szabályok kiválasztása), és közreműködik a végrehajtásban.
- Együttműködik a gyermekjóléti szolgálat és a megelőző pártfogó.
- Fenntartható nevelésbe vétel elrendelése esetén is.

A 2015. január 1 – től alkalmazott környezettanulmány és kockázatértékelés (gyámhatóság és nyomozóhatóság megkeresése alapján készülő) célja:

- A gyermekkorú, illetve fiatalos kriminális veszélyeztetettség szintjének felmérése, annak eldöntése, hogy szüksége van-e a megelőző pártfogás, mint korai beavatkozás elrendelésére.

- A veszélyeztetettség csökkentését célzó, a megelőző pártfogó felügyelő kompetenciájába tartozó beavatkozások meghatározása.

A veszélyeztetettség magas foka esetében a megelőző pártfogó felügyelővel történő személyes találkozás gyakoriságára való javaslatétel kötelező, a magatartási szabályként előírható beavatkozásra való javaslatétel opcionális [Pfr. 16/B. § (2)].

A veszélyeztetettség közepes foka esetében a pártfogó felügyelő javasolhatja a megelőző pártfogás elrendelését, ebben az esetben a megelőző pártfogó felügyelővel történő személyes találkozás gyakoriságára, illetve a magatartási szabályként előírható beavatkozásra való javaslatétel opcionális.

A veszélyeztetettség közepes foka esetében, ha a pártfogó felügyelő nem javasolja a megelőző pártfogás elrendelését, a veszélyeztetettség enyhítése céljából egyéb intézmények, és személyek közreműködésére javaslatot tehet [Pfr. 16/B. § (4)].

Ha a fiatalok terhelte esetében a megelőző pártfogás elrendelése kizárt és a fiatalok veszélyeztetettsége magas fokú, a pártfogó felügyelő magatartási szabályként előírható beavatkozásra javaslatot tehet [Pfr. 16/B. § (3)].

A veszélyeztetettség alacsony foka esetében a pártfogó felügyelő magatartási szabályként előírható beavatkozásra javaslatot tehet.

Ha a nyomozhatóság a fiatalok elleni büntetőeljárásban a fiatalokkal kapcsolatos környezettanulmány, illetve a gyámhatóság bűncselekmény vagy elzárással is sújtható szabálysértés miatt indult védelemben vételi eljárásban, vagy a már fennálló védelemben vétel mellett a gyermekkorúval vagy fiatalokkal kapcsolatos környezettanulmány beszerzése iránt intézkedik, a pártfogó felügyelő a környezettanulmány elkészítésével egyidejűleg elvégzi a gyermekkorú vagy a fiatalok veszélyeztettségének bűnmegelőzési szempontú kockázatértékelését.

A megelőző pártfogás végrehajtása során a gyermekkorú vagy a fiatalok bűnmegelőzési szempontú veszélyeztettségének csökkentése érdekében a megelőző pártfogó felügyelő, a gyermekjóléti szolgálat családgondozója kölcsönös tájékoztatás mellett, együttműködik.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS, A CIVIL SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN

A gyermekjóléti szolgáltatások ellátásába civil szervezetek közvetlenül nem kapcsolódnak be. A település valamennyi oktatási intézményében működik azonban intézményt segítő alapítvány.

Az iskolákban a Diákönkormányzatok fontos szerepet kapnak a gyermekvédelmi prevenciók tevékenységben. A diákok érdekvédelme mellett – többek között - a szabadidő hasznos eltöltésében, nyári táborok megszervezésében közreműködnek.

Az ifjúság kulturális, művészeti, sport életének fejlesztése terén egyre több és aktívabb civil szervezet (egyesület) működik, melyek működési területükön jó eredményeket érnek el és hatékonyan hozzájárulnak a gyermekek egészségének, kultúrájának fejlesztéséhez, személyiségük mind teljesebb kibontakozásához.

A Városi Könyvtár

Hátrányos helyzetű napközis és cigány gyerekeknek foglalkozás. Téma: Hasznos oldalak a neten. 2014. március 25-én ellátogattak a könyvtárba a Kossuth Lajos Általános Iskola napközisei. A gyerekek által már ismert oldalakon kívül (chat, myvip, facebook) olyan oldalakra hívták fel a figyelmüket, amivel tudásukat gyarapíthatták, amik hozzájárultak a tanulás segítéséhez. Felvilágosítást kaptak az oldalak biztonságos használatáról. Felhívták a figyelmüket a virtuális világ veszélyeire és arra, hogy az internet használata során mely dolgokra kell odafigyelni. Szó volt még a chatelésről és a chat illemszabályairól.

Vendég volt dr. Varga Katalin homeopátiás orvos. 2014. október 13-án és november 7-én vendégük volt a szolnoki dr. Varga Katalin homeopátiás orvos, aki a szép számmal megjelent érdeklődő anyukáknak előadást tartott a természetes immunerősítésről, a gyermekbetegségek homeopátiás kezeléséről. Szintén ezen a rendezvényen megjelent és tanácsokat is adott dr. Kisné dr. Karsai Ibolya gyógyszerész.

Közlekedésbiztonsági előadások. Az elmúlt 10 év hagyományát folytatva, 2014 februárjában a Városi Könyvtár ismét megszervezte és segítette a tiszaföldvári általános iskolák alsó tagozatos tanulóinak közlekedésbiztonsági előadásait. Kecse László a Tiszaföldvár Városi Polgárőr Egyesület elnöke, nyugalmazott rendőr törzsszázados segített a gyerekeknek a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok elsajátításában.

A városi Művelődési Ház tevékenységéhez kapcsolódóan számos gyermek-ifjúsági csoport működésének ad helyet valamint szervez ennek a korosztálynak rendezvényeket, programokat.

A gyermekek szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltését segítik az intézményben működő következő foglalkozások: balett oktatás, társastáncoktatás, moderntánc oktatás, sakk-szakkör. Tapasztalatok szerint a gyermekek általános iskolai korcsoportjainak sokkal több szabadidős tevékenységre van lehetőségük, mint a nagyobb korosztály számára. Ezért fontos, hogy az intézményben végzi tevékenységét az ANIME Klub, amelynek tagjai a japán rajzfilmeket és szerepjátékokat kedvelő fiatalok, akik között találunk 18 évet betöltött fiatalot is. E két csoport már a nagyobb korosztályhoz tartozó fiatalokat segíti a szabadidejük hasznos eltöltésében. Közvetlen kapcsolatuk van a BMX sportot kedvelő csoporttal, a cserkészekkel, a 24 órás vetélkedőt szervező fiatalokkal. Jó kapcsolatot ápolnak a város oktatási intézményeivel és az ott működő diákönkormányzatokkal.

Az intézmény által szervezett rendezvények és programok a következők:

Filmvetítések, játszóházak szervezése, majális és gyermeknap, főzőverseny alkalmával családi programok, színházi gyermekelőadások, filharmóniai bérletsorozat, cirkuszi előadások. Több alkalommal a helyi gyermekotthon olyan diákjait fogadták az intézményben filmvetítésre, akiket nem vittek haza hétvégére. Ingyenes internetezési lehetőség biztosítása a földszinten található számítógépeken. A nagyobb korosztály számára szórakozást biztosító diszkó szervezése más szórakozóhellyel. Több alkalommal helyet biztosított a gyermekek kapcsolattartásához a családdal az Egyesített Szociális Intézmény kérésére.

A családban felnövekvő gyermek esetében is fontos a szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltése. A szülő felelőssége gyermekének ilyen irányú elfoglaltságának irányítása, amelyhez segítséget próbálnak nyújtani a programjaikkal, a gyermekekkel kapcsolatos tevékenységükkel. A legfontosabb cél a gyermekek hasztalan csavargásának elkerülése, amely a felnőttek közös felelőssége.

ÖSSZEFOGLALÁS

A gyermekek védelme olyan – a társadalom is számára – kiemelt jelentőségű terület, melynek folyamatos korszerűsítése, jobbítása a mindenkori kormányzat egyik legfontosabb ügye kell hogy legyen. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a gyermekekre és családjaikra irányuló szociális védelmet, ellátásokat szabályozza. Ugyanakkor több annál, mint a rászoruló gyermekek egyszerű védelme, alapvetően minden gyermek jólétét, megfelelő védelmét biztosítja. Ennek érdekében a törvényi szabályozás a korábnál jobban és hangsúlyosabban állítja a középpontba a gyermeket és a családot, szabályozva ennek módját és formáit. A szűken értelmezett gyermekvédelmi felfogással szemben jóval tágabban értelmezi a megelőzés, kezelés és gondozás kereteit, és szektor semlegessé teszi ellátás szinte valamennyi formáját.

Bár a gyermekvédelmi törvény az elmúlt 10 év alatt többször módosult, azonban az egymást váltó kormányok mindegyikéről elmondható, hogy a gyermekvédelmi rendszer célját, alapelveit, rendszerét nem érintve igyekezett a gyermekvédelmi törvényben meghatározott koherens rendszert kiteljesíteni, pályázati formában is segítve az önkormányzatok kötelező feladatainak megvalósulását.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése alapvetően állami és önkormányzati feladat. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 13. §. (1) bekezdésének 8. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat: a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosítása.

A fentiekén túlmenően azonban számos más szervezetnek is feladata a gyermekek védelme, akik veszélyeztetettség észlelése esetén kötelesek jelzéssel élni. E szervek közé tartozik többek között a gyermek egészségügyi szolgálat; a különböző köznevelési intézmények; a családsegítő szolgálatok; a rendőrség; az ügyészség; az áldozatsegítő szolgálat; pártfogó felügyelői szolgálat, gyermekjogi képviselő, a gyerekekkel kapcsolatba kerülő civil szervezetek; de bármely állampolgár is tehet, sőt köteles is bejelentést tenni, ha gyerekbántalmazást vagy más módon történő veszélyeztetést tapasztal.

Az önkormányzati feladatellátásban jelentős segítséget jelent, hogy Tiszaöldváron a jelzőrendszer tagjai között az együttműködés kiemelkedően jól működik. A jelzőrendszer tagjai a beszámoló elkészítéséhez is magas szakmai színvonalat képviselő tájékoztatást nyújtottak, melyekből kivétel nélkül kitűnik a gyermekvédelem és gyermekjólét központi témaként történő kezelése, és naprakész ismeretük a jelenleg legsúlyosabbnak ítélt problémákról és azok kezeléséről.

A beszámoló elkészítésében segítséget nyújtóknak ezúton is köszönetet mondunk. A beszámoló a következő intézmények írásos anyagai alapján került kidolgozásra: Belterületi Óvoda (Rusznák Sándorné intézményvezető), Vadárvácska Óvoda (Bene Józsefné intézményvezető), Homoki Óvoda (Budai Mária intézményvezető), Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola (Borbély Lászlóné intézményvezető), Homoki Általános Iskola (Lázárné Kiss Edit intézményvezető), Kossuth Lajos Általános Iskola (Lakatosné Tóth Anita intézményvezető), Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium (Baczúr István intézményvezető), Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon (Szabó Mihály intézményvezető), Védőnői Szolgálat dolgozói, Városi

Könyvtár (Gyarmatiné Sajtos Brigitta intézményvezető), Városi Művelődési Ház (Dobróka András intézményvezető, Boros Istvánné szervező) Római Katolikus Plébánia (Kovácsik Antal plébániavezető) Városi Bölcsőde (Tóthné Barta Mária intézményvezető), Egyesített Szociális Intézmény (Czene Krisztina intézményvezető), Szolnoki Rendőrkapitányság (Fábián Sándor rendőr alezredes), Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Igazságügyi Szolgálat – Pártfogó Felügyelő Szolgálat (Tóth Mónika és Benkéné Szamecz Anita pártfogó felügyelők), Hollik Zsuzsa gyermekjogi képviselő, Tiszaföldvári Polgármesteri Hivatal Szervezési és Igazgatási Osztály.

